

Vásárlóim száma az osztrák tartományokban, ideértve Magyarországot is, már is 8500.

Több kitüntetéseknek tulajdonosa. Szállít minden irányban. A cs. kir. orsz. szab. vászon- és asztal-készületek gyári raktára: Bécs, Kärntnerstrasse Nr. 27, im Eck-Gewölbe.

Tessék mindent elolvasni!

A bel- s külföldön tetemes szállítási végett ismeretes „KAROLY főherceghez” czimzett

FOGL E-féle vászon- s kész fehérenműek gyári-raktára:

Bécs, Kärntnerstrasse Nr. 27., im Eckgewölbe der Himmelfortgasse, a t. cz. vidéki közönségnek rendkívüli alkalmat nyújt a legnezebb gyári készítmények, hasonlíthatlan s a szakértők előtt a bálmulásig olcsó áronki bevásárlására.

Levéli megkeresésre, a pénzüsszeg beküldése, vasuti- vagy postai útánvét mellett a megrendelt tárgyak bárhová elküldetnek.

Jótállás mellett s legújában ismét tetemesen leszállított árakért kaphatók: Rumburgi vászon férfi-ingek: (a nyakbőség megkivánatik) 1 1/2, 2, 3, 4, 5 ftig a legfinomabbak.

Rumburgi vászon női-ingek: simák 1 1/2—2 ft., himzettek, ráncz-himzettek 3 ft. 50 kr., legfinomabbak gazdag himzessel s valódi csipkebetételekkel 4, 5, 6 ftig.

Női korseitek finom perkából 1 1/2, 2, 2 1/2, 3, 3 1/2 ftig; batiz-perkából, gazdag himzessel 4—5 ftig.

Férfi gatyák 1 ft., 1 ft. 50 kr., 2 ft. 50 kr.—3 ftig a legfinomabbak (magyar, német s francia szabásnak).

30 rőf színes ágynemű 7, 8, 9, 10, 12 ftig a legjobbak. Nyak-gallérok urak számára, tucatzja 2, 2 1/2, 3 1/2, 4 ftig a legfinomabbak.

1 tucatz ezérna férfi-harisnya a legfinomabbak a legjobbak minőségűek 4, 5, 6, 8 ftig (fehér s színesek).

12 db. vászon zsebendő 1 ft. 50 kr., 2 ft.; nagybbszerűek 2 ft. 50 kr.; színesek, valamint fehér ezérna batiz-zsebendők 3 ft. 50 kr., 5, 7, 9 ftig a legfinomabbak.

12 db. törölköző-vagy asztalkendő 5, 6, 7 ft. 50 kr.—9 ftig a legfinomabb damasz. 30 rőf kézi fonalvaszon fehérített vagy fehérítetlen kettős ezérnavászon 7 ft. 50 kr., 9 ft. 50 kr., 11, 13, 15, 18 ftig a legszebbek.

40—42 rőf kifűnő vászon (ágyneműre vagy 12 db. női ingre) 14, 15, 18, 22, 24 ftig a legszebbek.

50—54 rőf legjobbféle rumburgi vagy hollandi vászon (kézi fonat 1/4 széles) 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60 ftig.

Orosz vászon testgyakorlók számára vagy férfi nyári öltönyökre, rófe 25, 30, 35, 40, 50, 60 ftig.

Ingek, melyek a testhez nem jól állanak, visszavétetnek. 50 forintnyi bevásárlásnál 12 db. asztalkendő ingyért adatik.

A levelek ekép: An die Leinen- und Wäschefabrik Wien, Kärntnerstrasse Nr. 27, im Eckgewölbe der Himmelfortgasse, „zum ERZHERZOG KARL.“

Minden könyvtárban kapható vagy megrendelhető:

# AZ ÖNFENTARTÁS.

Orvosi tanácsadó

A NEMI RÉSZEK MINDEN BETEGSÉGEIBEN, melyek fiatalokri vétek, a nemi szerelem túlságos élvezete és ragály által származnak, gyakorlati megjegyzésekkel

az idő előtti tehetetlenségről, magtalanságról

és azoknak gyógyításáról

dr. MERT LIMA és SAMUELTÓL.

A tízedik kiadás után átdolgozta és saját megjegyzéseivel bővítette

dr. SIKLÓSY KÁROLY.

(13 ábrával.)

(IV és 113 lap, kis 8-rét). Leragasztott borítékban 1 ft. 40 kr. Postán küldve 1 ft. 60 kr.

# A VIZGYÓGYMÓD.

Utastás a leggyakrabban előforduló betegségeknek gyógyítására.

A szenvedők használatára

írta

dr. SIKLÓSY KÁROLY,

a budai vizgyógy-intézet tulajdonosa.

(390 lap, 8-rét), fűzve 2 ft.

Pest, egyetem-utca 4. szám. Heckenast G. könyvkiadó-hivatala.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és kapható:

Az egész világ földképeinek gyűjteménye! (az egyes térképek magassága 17 1/2 hüv., szélessége 24 hüv.) ezen ezim alatt:

# MAGYAR KÉZI ATLASZ,

26 nagy földképen egész földünk egyes részeit ábrázolja az államok jelen területi viszonyai szerint.

A földképek következők:

1. A föld két féltékeje.
2. Európa.
3. Spanyolország és Portugallia.
4. Franciaország.
5. Svajczerország (Helvétzia).
6. Nagybritannia.
7. Svéd- és Norvégország.
8. Belgium és Hollandia.
9. Lombard-Venecze.
10. Olaszország.
11. Német szövetség (Közép-Európa).
12. Bajorország és Württemberg.
13. Poroszország.
14. Ausztriai birodalom.
15. Ausztriai főhercegség.
16. Tirolis és Stájerország.
17. Cseh- és Morvaország.
18. Magyarország, Erdély, Galiczia.
19. és 20. Az európai és ázsiai orosz birodalom és Lengyelország.
21. Török- és Görögország.
22. Ázsia.
23. Afrika.
24. Északamerika. 1654 (3—6)
25. Délamerika.
26. Ausztrália.

Hunfalvy János felügyelete mellett kiadja Heckenast Gusztáv.

A huszonhat földképből álló teljes kézi atlasznak ára 12 forint;

egyes földképek 50 kr-ával egyenkint is adtnak.

E munka valóságos mindennapi szükségessé vált, miután hazai műintézetünk ehez hasonlót még mindekkor nem mutatnak fel. Mind a hírlapírók közönség, mely a különféle földrészeket és államokat előforduló események olvasásánál így földképe-tárt épen nem nélkülözhet, mind az iskolai ifjúság, melynek az a földrajz tanulmányozásánál elkerülhetetlen, kénytelen volt eddig vagy az ily nagyobb alakú, de idegen nyelvű, vagy pedig ennél sokkal kisebb mérvű földképekkel megelégedni. E gyűjteményt bátran odaállítjuk a kiadó-hivatal tehát a magyar közönség iránti elmulasztatlan kötelességének ismerté a legjobb ismert erő megkeresésével e „Kézi atlasz”-t, tekintetbe véve az államok jelen eszina, mind pontoságra nézve bármelyik területi viszonyait, a lehető legtokeletessebb rajz szerint, színezve kiállitva, magyar nyelv-ven kiadni. A mű pontoságról kezeskedik ismert tudósunk Hunfalvy János neve, mint a ki a kivétel feletti felügyeletet magára vállalta. — Tisztelettel figyelemztük tehát mind a minden rendbeli iskolák t. cz. tanárait, mind pedig és különösen a kaszinókat, olvasó-köröket, egyleteket, s általában mindazokat, a kik hírlapíróvalással foglalkozva, bizonyosan szántalanszor éreztek már egy ily teljes és pontos földképtár hiányát.

E gyűjteményt bátran odaállítjuk a kiadó-hivatal tehát a magyar közönség iránti elmulasztatlan kötelességének ismerté a legjobb ismert erő megkeresésével e „Kézi atlasz”-t, tekintetbe véve az államok jelen eszina, mind pontoságra nézve bármelyik területi viszonyait, a lehető legtokeletessebb rajz szerint, színezve kiállitva, magyar nyelv-ven kiadni. A mű pontoságról kezeskedik ismert tudósunk Hunfalvy János neve, mint a ki a kivétel feletti felügyeletet magára vállalta. — Tisztelettel figyelemztük tehát mind a minden rendbeli iskolák t. cz. tanárait, mind pedig és különösen a kaszinókat, olvasó-köröket, egyleteket, s általában mindazokat, a kik hírlapíróvalással foglalkozva, bizonyosan szántalanszor éreztek már egy ily teljes és pontos földképtár hiányát.

Konek Sándor. Az ausztriai birodalom, jelesen a magyar korona országainak statisztikai kézikönyve. (670 lap, nagy 8-rét) 5 ft.

Fuchs, Friedrich. Die Central-Karpathen mit den nächsten Voralpen. Handbuch für Gebirgsreisende. Nebst einer Karte. (280 S. 8.) Geh. 2 ft. 50 kr.

Hornyánszky, Viktor. Geschichte des österreichischen Kaiserstaates. Dritte Auflage in einem Bande. Mit einem Titelbild von Josef Axmann, sämtliche Regenten des österreichischen Kaiserhauses darstellend. 3 chronol. Tabellen und 4 Stammtafeln in Fol. (295, 336 S. gr. 8.) Geh. 2 ft.

Minden a kiadó-hivatalnál legalább 2 ft. értékig történt megrendelés bérmentve szállítatik.

Heckenast Gusztáv kiadásában Pesten (egyetem-utca 4. sz. a.) megjelentek s minden hazai könyvkereskedésben (Pesten Pfeifer Nándor és Budán Nagel Bernát urak könyvkereskedéseiben) kaphatók a következő hadtudományi művek:

Kiss Károly (kapitány s a magy. tud. akad. tagja) Hadi műszótár magyar-németül és német-magyarul. 8-rét (128 lap), fűzve 80 kr.

Asbóth Lajos emlékiratai az 1848 és 1849-iki magyarországi hadjáratból. Második kiadás. Két kötet (288; 159 lap, 8-rét), fűzve 3 ft.

Asbóth Lajos. A hadvezér és a hadtudomány alapelvei az újabbkori hadjáratok történetével felvilágosítva. Két kötet. Nagy 8-rét (670 lap), fűzve 5 ft.

E mű megjelenését a napi sajtó közhangulag örömmel és elismeréssel üdvözölte nemcsak mert oly téren mozog tartalmával, mely nálunk ez ideig gyéren volt művelve, de főképp azon kitűnő szakavatottság és kimerítő alaposág miatt is, mely tartalmának minden sorából, mint fényugár az olvasónak szemébe csillog, s mely e művet az e nemű legjelesebb külföldi munkák sorába emeli.

Schiller Frigyes. A harminczéves háboru története. Ford. Torkos István. Fűzve 2 ft., díszkötésben 3 ft.

Midőn a nagy német író e művét a magyar olvasóközönség kezeibe nyujtom, már csak azért is kedves szolgálatot vélek tenni, hogy az olvasónak, a ki őt kültői műveiről már ismeri, alkalmat szolgáltatok arra, hogy vele e téren is megismerkedjék.

I. Napoleon császár élete. A leghitelesb kútfők után. Harmadik kiadás. 8-rét (504 lap). Ára fűzve 2 ft., díszesen kötve, aranyvágással 3 ft.

A legújabbkor legnagyobb s az egész világtörténet egyik legnagyobb férfjának, Első Napoleon császár életének, leghitelesebb kútfők utáni leírását veszi itt a t. olvasóközönség. A mű már a harmadik kiadást érte meg, mely körülmény megerősítlanul bizonyít tartalmának részrehajlatlansága, alaposága, kimerítő bősége, s egyáltalában jelesége mellett. A mű tárgyánál fogva oly nagyérdemű, a miről fölösleges ajánlót tenni, s csak az előadás hitelességéről s mindent tárgyaló bő kiterjedtségéről tartjuk megjegyzendőnek, hogy az valamint a külföldön, ugy hazánkban, illetékes helyeken egyaránt kitűnőnek s kifogástalannak lett elismerve. 1698 (4—12)



Pest, julius 22-én 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábotott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígdtatásnál 10 krba; háromsor- vagy többszöri ígdtatásnál csak 7 krba számítottak. — Külföldre névbe kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — Bélyek-díj, külön minden ígdtatás után 30 ujkr.

## Aratás.

Nincs nehezebb, de nincs igazabb kereset, mint a föld mivélése. Nincs nehezebb, de nincs hasznosabb munka egész nemzet jólétére nézve, mint az aratás. Egész nemzet jólétét biztosítja a jó termés, és minden viszonyt megzavar a termés-hiány. . . . De itt sincs tiszta öröm, mint nincs vizsga nélküli csapás.

Ime itt a régen várt aratás az ő kétes, kétélű arcával! Nálunk a termés jó — mondják az idén Gömör, Szepes és Sáros megyékben. Nálunk a termés csak 1/2, 1/10, 1/20 része a szokottnak, — mondják a Tiszavidékiek. Néhol a fagy, néhol a szárazság megtizedelte, megfelezte egyik s másik vetést; néhol mindeniket . . . és — mégis mennyi vigaszunk van e vesztések közepette?!

Fagnál és szárazságnál rosszabb az ellenség. A fagy és szárazság csak a szép reményt, az ország természetének csak egy részét veszi el. Jön s megy, jobb időket hagyva nyomában. . . . Nem így az ellenség! Ez a kész termést veszi el. Ez mindent elvesz — elveszi országszeret, szegénytől és gazdától egyaránt termésait, készleteit, pénzét, eszközeit, marhát, lovait, — vagy a tűznek áldozza, mit el nem vihet.

Hazánk, bármily csapásokat szenvedett helyenkint, mégis hoz annyi termést, mennyiből mindnyájan megélhetünk — kivált ha tehetősibjeink gondoskodnak a szegény nép keresetéről: köz nagy munkákat adnak a szárazság által sújtott vidékeknek. Hiszen

az 1863-diki inségi alaplól még m. e. 4 millió ft. van. A Tisza vidékének öntözési csatornázásához mindenféle térkép s elomunkálát kész, s ha pénz nem volna, nincs könnyebb, mint a sok száz millióhoz még 5—6 milliót csinálni, mely tán még a jövő évben meghozza nem kamatját, hanem tökéjét, mert ha a Tiszát mint egy jótékony Nilust kedvünk szerint kiereszthetjük oda, hova kell, 100—200 millió értékű termést fog adni még száraz időben is. Bár minde-nik 5—6 millió így megteremhetné az ő tökéjét! . . .

Hazánk, Istennek hála! még megvan; szépen ragyog.“

A munkás gyermek veszély nélkül keresi fel a nádasok mélyét, hol rendesen csónakon is félve járt, s legfeljebb ennek nádsípja metszi át a csendes esti léget, midőn a nap tányérja óriási veres karikává növekedvén, a fáradt kaszás már vacsoránál találja családja többi tagjait: fiát, ki magas ilölhelyet készített, hogy a kicsinynek, ki nagyanyja mögé húzódtott, néha ő is nyujthasson egy falatot — s menyét, ki férjéhez (a másik testvérhez) fordulva mintegy azt mondja: „na itt az öreg, hadd vacsoráljon és pihenjen, mi pedig folytassuk a holdvilágnál, mely már szépen ragyog.“



Élő aratók. — (Luders rajza.)

ezzer balsors közt is jobban van, mint azon tartományok, hol a kalászos mezőkön most lovas ezredek vágatnak végig, hol a rétek s mezők táborra alakítottak. Szomorúnak mondjátok nemde még a tücsök trécselését is? Nem láttok golyát — nem halljátok a bölömbika lügását, a kacsák csörgését — a bibiczek sikoltását . . .

egyik része, meghozta az áldást, mit megtagadott most a másik rész. De jövőre lehet, ti lesztek a szerencsésebbek. És van még egy nagyobb áldás, mint a hon minden földjének összes évi termése: az alkotmányos szabadság. . . . Ezt, ha még el nem hozta — de hihető, mielőtt bevégződnék el fogja hozni az ideai aratás. — y.

## Ablakomhoz.

(Jóna.)

Bár ide a nap soha nem süt,  
És máskor nem is láthatom,  
Mint este, megtörtött sugárral,  
A szembelevő ablakon;  
Bár nedves, ködös vendégem van:  
Az egyedüllet hidege,  
S lehangolódik — nem lepattan! —  
Lantom majd minden idege.

Bár néha egy-egy rosz órában  
Szívem a kétség lepi meg,  
S szeretnék minden küzdelemmel  
Fölhagyni, hisz úgy is: minek?  
Mégis, ha ablakomban állok,  
S szemem az utcára tekint:  
A csüggedés helyett szívemben  
Az öröm út tanýát megint!

Nem nagyvilági sürgés van lenn,  
Nem járnak uri fogatok,  
Nem kitömött, festett, pávázó  
Delhölgyeket nem láthatok;  
Uszállyuként sem veri a port  
Nyomukban az uracs-sereg —  
Oh egyszerűbb a mi földvidt:  
Zöld lomb, madárdal, kis gyerek.

A ház előtt két nagy akácfa  
Zöld ága bóbintgat felém,  
Tán üdvözli melytő virágom,  
Melynek jó gondját viselém;  
Ott künn pintyöke füttye hangzik  
A szellő rázta lomb alól:  
Itt benn, feleslő versengéssel,  
Kanárím még szebben dalol.

Ha ittbenn nincsen senkim, senkim,  
Ki csak egy jó szót adna bár:  
Ha kitekintek, a sok gyermek  
Játszó, ujjongó zaja vár;  
Ugy elmulatnak, úgy nevetnek  
Egy kicsiségben — én pedig  
Ugy örülök nekik, mintha  
Az enyém volna mindenik. . . .

S így órákig elálldogálók  
És órákig gyönyörködöm:  
Mert máskor kedvének sugára  
At-átör a setét ködön:  
Mint jegy-gyűrűjén át ha nézi,  
Szép a jegyesnek a világ,  
Ugy nékem is vígabb az élet,  
Ha nézem ablakom át.

— Ne kacagjátok ki e verset,  
Mely egy ablakról énekel, —  
Egy ablak — de mely homlokomról  
A borút sokszor úzi el;  
De melyből látom, ha a postás  
Hoza jó anyám levelét —  
S a kinek sok öröme nincsen,  
Annak a kevés is elég. . . .

Szász Béla.

## Egy utazás a Mississippin.

(Mayne Reid angol beszélya.)

(Folytatás.)

VI.

Egészen homályos lett már, a nap rég  
letűnt és sem hold sem csillagok nem lát-  
szának. A Mississippin alsó vidékein igen ritka  
éjjel a felegletten ég, minthogy a mocsárok  
ködpárával szokták bevonni. Azonban a mi  
versenyfutásunk mégis elég világossal tör-  
tént, mert a megvilágított kajüt-ablakok s  
a tüzelő helyek vörös lángjai olyan fény-  
sugárt löveltek a víz színére, hogy egyik ha-  
jóról világosan ki lehetett venni a másiknak  
utazóit.

Mire a „Szép“ teljes erejét kifejté, már ak-  
kor a Magnolia előttünk lehetett mintegy fél  
mérőföldnyire. Ilyen előnysemmi jelentékeny-  
séggel sem bír, a hol a hajók gyorsaságra  
nézve igen különböznek; ha azonban meg-  
egyeznek, akkor az utóbbi természetesen  
alig érheti el az előbb haladót. Sok időbe  
került azért, míg a „Szép“-nek utasai sejt-  
ték, vajon csakugyan elérke-e még a Ma-  
gnoliát.

Végre a kapitány arról biztosított ben-  
nünket, hogy immár mintegy száz lépésnyi  
távolság meg van nyerve. Ez mindenesetre  
igen nagy — bárha nem is általános örömet  
okozott, mert voltak közöttünk oly haza-  
fiatlanok is, kik a Magnoliára fogadtak.  
Mintegy óra mulva arról győződünk meg,  
hogy nincs több távolság közöttünk, egy ne-  
gyed mérőföldnél. Csendes vizen, egy negyed  
angol mérőföld, igen csekély távolság, el-  
annyira, hogy a két hajó népsége kénye-  
kedve szerint társalaghatott egymással. A  
kik a „Szép“-en voltak, megragadták az  
alkalmat, hogy a Magnolia előbbeni dicsek-  
véseit és sértegető kifejezéseit kamatos-  
tul visszaadják.

— Nincs valami megrendelni valótok  
Saint-Louisban? Mi oda megyünk és szíve-  
sen elintézzük számotokra — kiálta valaki  
a „Szép“-ről.

— Hurrah a „Szép“-ért! — ordította a másik.  
— Hogy vagyotok sokak dolgában —  
kérde a harmadik — adhatunk egy párt  
köcsön, ha szükségtek van rá.

— Hol akarjátok, hogy megmondjuk,  
hogy elhagytunk benneteket? — szolt ismét  
egy másik.

Bárha éjféli közel volt, a két hajón levők  
közül senkinek sem volt eszéigában sem,  
hogy elpihenjen. A verseny érdeke az álom-  
nak még gondolatát is elűzte mindenkitől,  
s úgy a férfiak, mint a nők künn álltak a  
kajütön kívül, vagy rövid időközökben ki-  
siettek, hogy az előhaladást figyelemmel  
kísérjék. Az izgatottság ivásra csábított, s  
észrevettem, hogy az utazók némelyike már  
ittas volt. Az általuk elcsábított tiszték is  
bőven ittak, sőt magán a kapitányon is ilyes  
állapot előjelei valának szemlélhetők. Senki  
sem gondolt rá, hogy ezen magukviseletét  
roszallaná, mert az egész hajót eszeveszett  
izgatottság keríté hatalmába.

A két hajó szakadatlanul előrenyomult  
gépeinek nyögése és dübörgése közben; a  
lentül elveszett. A kitérés pillanatában, a  
vörös lángok magasan felcsaptak a kémé-  
nyek fölött; a gőz roppant erővel zúdult  
ég felé, a hatalmas kerekék tajtékka verték  
a hullámokat, és a bordák recsegetek, nyiko-  
rogtak a nagy nyomás alatt.

Éjféli tájban legfőbb kétszáz lépésnyi  
távolság volt már csak a két hajó között;  
néhány percz mulva pontról pontra kelle  
hangzania a mi diadalkiáltásunknak.

Közel álltam a kapitányhoz, s nem néz-  
hetém őt minden aggodalom nélkül, mint-  
hogy láttam, mily gyakran megy az étte  
rembe s mindannyiszor iszik. Most, ott állt  
helyén a kormánykerék mellett és előre te-  
kintett. Mintegy mérőföldnyire fent, a folyam  
jobb partján, néhány tüzpont világolt. Ezek  
megpillantása megdöbenté őt, és e szavakra  
fakasztá:

— Istenemre! Ez Bringiers!  
— Igen — viszonzá a kormányos —  
ugy hiszem, elég jókor értük el.

— Nagy Isten! elvesztem! folytatá a  
kapitány.

— Miért? — kérde a kormányos, a ki  
nem érté őt — mi közünk nekünk Bringiers-  
hez.

— Ott meg kell állnom; partra kell  
tennem azt az urnót, a ki a sonkákat adta.

— Ez halálosan kár — felelé a kormá-  
nyos — de ha kell, hát kell. Ez valóságos  
szerencsétlenség; egy óranegyed mulva a  
Magnoliát messze magunk mögött hagytuk  
volna.

Fel kell hagyni vele! — mondá a kapi-  
tány — partnak fordulj!

E szavaknál lesietett, s minthogy inge-  
rültségét láttam, érdekelten követtem.

Azon járdán, a hová siettem — a nők kö-  
zött ott volt az ifjú kreol hölgy is.

— Kisasszony — mondá a kapitány —  
még is csak veszteni fogunk.

— S miért? — Kérdé ez bámulva —  
Nem elég a készlet? Átvett ön mindent?

Ebben nincs hiba — felelt a kapitány —  
de látja kedgy ama világosságot?

— Igen, s mit tesz ez?

— Az Bringiers, s kegyedet ott partra  
kell szállítanom.

— S e végett vesztes lenne ön?

— Kétségtelenül!

— Akkor nem szállók ki ott! Mit nekem  
egy nap! Nem vagyok még olyan vén, hogy  
egyet ne nélkülözhetnék. Végettem ne ves-  
tsete el ön a dicsőség becületét. Együtt  
utazom önökkel Baton Rouge-ig s holnap  
reggel visszatérek.

A hallgatók örömkialtásra fakadtak, a kapi-  
tány pedig visszasietett a kormányoshoz,  
hogy előbbi parancsolatát visszavonja. A  
„Szép“ ismét nyomában volt a Magnoliának,  
mindig közelebb és közelebb ért hozzá, cu-  
sa már amannak kormányával, már kere-  
keivel, már előfedelzetével volt egyirányban.  
Most — a hajók tüzei egyirányban tüdőkö-  
ltek a vizen, — csucs csucsal áll egy  
vonalban; még egy lányit, s nyerünk, a kapi-  
tányunk kalapot emel, — s óriási diadal-  
kiáltás riad.

Azonban — ez a kiáltás soha sem ért  
véget. Első hangjai alig hatottak a levegőbe,  
midőn iszonyu pattanás által szakítottott  
felbe, melyre lég, víz és föld megrendülének.  
Bórdák recsegetek és forgásokban felrepül-  
tek; emberek kiáltoztak, míg testük ég felé  
dobott; füst és gőz tölté el a levegőt, s  
vad fájdalomkiáltás hangzék az éjszakába.

VII.

Azon rázkodás, melyet éreztem, semmi  
kétséget nem hagyott hátra lelkemben a ben-  
nünket ért szerencsétlenségét illetőleg: a  
gőzkazánok elpattantak — a hajó menthet-  
lenül elveszett. A kitérés pillanatában, a  
szobám melletti balconon voltam, s miután  
a tasztás álta a karfába erősen belekapasz-  
kodtam volna, úgy szólnán öntudatlanul  
szobámba tántorogtam, innét pedig, az átel-  
lenes nagy ajtón át a szalomba. Itt megáll-  
tam s körültekinték. A hajó egész eleje  
gőzbe és füstbe volt borulva s a forró vízgőz  
egy része már is a szalomba kezdett nyomolni.  
Ekkor a fedélzetre siettem. A gép hallgatót;  
a kerekék mozgása megszűnt, a gőzzip nem  
hallatá élénk hangját, hanem mindezek he-  
lyett egészen más borzasztó jelentésű zaj  
üté meg fületem, a férfiak káromkodással  
vegyes kiáltása s a nőknek jajgatásai; a se-  
besültek kínos nyögése a fedélzeten; rém-  
kiáltásai a vízbevetetteknek s már-már alá-  
merülőknek — mind ez iszonynyal s rém-  
llettel tölté el lelkemet. Mennyivel mások  
voltak e hangok, mintsem ugyanazok, mely-  
ek csak néhány pillanattal előbb kelének  
ez ajkáról!

A szél elűzte ugyan rövid idő mulva a  
gőzt és füstöt, és így szabadon vehettem  
egy tekintetet a hajó elejére. Ott teljes zür-  
zavart látott a szem. A dohányzó szoba, az  
étterem egész tartalmával, az elősátor  
és a kerékszekrény — mindez hiányzott tö-  
kéletesen. A levegőbe repültek, mintha  
valami minát gyújtottak volna meg alatta;  
a hatalmas kütöketek a gőz előre sodorta.  
Egy tekintet ide, — arról győződtem meg, hogy  
a kapitány, a kormányos s mindazok, kik a  
hajó ezen részén tartózkodtak, elveszték.

Mind e gondolatok, természetesen, vil-  
lámgyorsan vonultak át lelkemen — s csak  
egy pillanattal foglaltak el. Ugy érzém,  
hogy szeretlen maradtam, s legelső gondo-  
latom, életem fenntartása volt. Volt any-  
nyilélék jelenlétem, hogy felismertem, misze-  
rint második kitérésről nincs mit tartanom,  
azonban azt is észrevettem, hogy a hajó na-  
gyon meg volt sérülve, s már is egyik oldalá-  
ra hanyatlott. Ekkor hangot hallék, mely  
iszonyu kiáltással e szavakat hallatá: —  
„Jóságos Isten, a hajó merül!“

Majdnem egyidőben ezzel a hajó másik  
oldaláról e kiáltás hangzék:  
„A hajó ég!“ — S e pillanatban lángot  
láttam előtörni, mely egész a vihartetőig fel-  
lobogott. Világos volt, hogy a romok csak igen  
kevéssé ideig szolgálhatnak már menhelyünk  
gyanánt: akár a tűz, akár az elmerülés ellen.  
Az életben maradtak a Magnoliára irány-  
zák most tekinteteket. Én is erre néztem, s  
úgy láttam, hogy az mindent megkísért mi-  
nél előbb visszajönni. Azon körülmény azon-  
ban, hogy a „Szép“ egy darabig a bringiersi  
kiszálló hely felé szegte a folyót, azt okozá,  
hogy a hajók jóideig nem követtek egy  
irányt, s bárha a kitérés pillanatában csucs  
csucs irányában volt, — széles tér választja  
el őket egymástól. Most már a Magnolia  
ismét mintegy negyedmérőföldnyire volt töl-  
lünk, s világos volt, hogy sok időre lesz  
szüksége, a míg hozzánk férhet.

Egy pillantás elég volt arra nézve, hogy  
a „Nyugat szépe“ eddig az ideig nem tarthatja  
fenn magát a víz fölött. Jól éreztem, hogyan  
süllyd lábaim alatt hüvelykről hüvelykre,  
a lángok is, melyek már a salonnak desz-  
kafalát nyaldosták, már már a hajó hátsó  
részét fenyegeték. Csak az a választás állt  
előtünk: önkénytelen a vízbe rohanunk-e,  
vagy a merülő hajóval merülünk alá?

A nyájas olvasó igen természetesen fog-  
ja találni, hogy e pillanatban iszonyu félel-  
met állottam ki; ez azonban nem így volt;  
sőt egészen ellenkezőleg, saját biztonságom-  
ról egy cseppet sem aggódtam, s még pedig  
azon okból nem, mert tökéletesen biztam  
mentő-készülékemben. Utitáskámban ugyan-  
is egy igen egyszerű, de azért nagyon hasz-  
nos szerkezetű életmentőt hoztam magam-  
mal. Ezt mindig olyan helyen szoktam tar-  
tani, hogy bármely pillanatban magamra  
csatolhatom. Ha e mentő-szer kezemnél van,  
nem félek bármely folyamtól, sőt még valami  
keskenyebb tengeröböltől sem. Ezen tudat,  
nem pedig valami különös bátorság, megle-  
hetősen nyugodttá tett.

Visszasiettem szobámba, kinyitám bő-  
röndömet, s nem telt bele néhány másod-  
percz s az életmentő — egy nagy darab  
átfont parafagolyó — a ráérsített szíjjal  
derekamra volt övezve. Így felkészülve ott  
maradtam a szobában, bezártam a szalomba  
vezető ajtót s rátoltam a rekeszt is; a külső  
ajtó azonban félig nyitva tartám, egész  
erővel ragadva meg kilincset. Attól féltem  
ugyanis, hogy a szerencsétlenség, kik fel s  
alá futottak, észrevehetnék életmentőmet.  
Ekkor úgy lehet, tizen, tizenketten utánam  
szöknének a vízbe, belém fogóznának s ma-  
gukkal alárántának. Ezt jól tudtam, an-  
nak okáért teljes erővel megragadtam az  
üvegajtót s ovatos esendőségben tekinték  
ki a nyíláson. (Vége követi.) Győry Vilmos.

„Mindamellett — mondja továbbá Theobald  
— nem állíthatni oly egészen absolute, hogy a  
főváros bevétele és hatalmunkba kerülése által,  
már mindent elértünk s az ellenség mindent elve-  
szített volna; mégis előleges működéseinknek  
mindig a főváros ellen kell intézve lenni, mert  
csak ez adhat a háborunknak alakot s egyéni  
jellemet.“

Hogy működési tárgyunk, csak azon akadályok  
eltávolítása után, melyek főleg az ellenhad-  
ban s az ellenséges erődítvényekben állnak elő-  
kébe, érhető el, magától értődik.

Az ellenségek működési tárgyunkra való  
egyszerű visszanyomása azonban, még koránsem  
elegendő ezen akadályok megszüntetésére; mert  
ujjlag fog ellenfelünk élénk állni s előbb-utóbb  
az ő működési alapjában megvitatlan támpontot  
találni. E támpontjából maga után húzott segély-  
erők által gyarapodva, ellenünk, kik saját műkö-  
dési alapunkat oly messze a háttérben hagytuk,  
támadólagosan léphet fel.

Ezen tekintetek következtében tehát a ha-  
dászati azt kívánja, hogy az ellen képtelenül  
tételék arra, miszerint működési tárgyunk felé  
hatolásunkban, élénk akadályt vetessen. Ezt  
kiváltképp az által fogjuk elérni, ha őt az általa  
eleve kiszemelt visszvonalkról, illetőleg műkö-  
dési vonalairól olyképp leszorítjuk, hogy ő ez  
által működési alapját elhagyni kénytelen-  
tessék.

Mióta a 100 ezret felülmúló hadtömegek  
hozhatnak működésbe, azóta a hadászati gond-  
oskodni kellett, a hadtesteket elkülönített  
vonalakon és nem egyetlen egy közlekedési me-  
derben, a működési tárgy felé indítani. Ez által  
nemcsak az élelmezés könnyebb s egyszerűbb,  
hanem a mozgathatóság is felelte sokat nyer.

„Szétvált marsolás, egyesült harcizás“ a  
hadászatiak a főzállásmenteri testhez intézett  
főkiánata.

Valahány működési vonal közt az lesz a  
legkiválóbb és legegyszerűbb, mely a működési  
alanyt a működési tárggyal legrovidebb vonal-  
ban egybeköti, — mely továbbá a legjobb állaso-  
kat tartalmazza s erős és fontos hadászati pon-  
tokkal leginkább bővelkedik.

Ezen fővonalon fog a haderő zöme s a sere-  
gek java előnyomulni, míg a mellékvonalakon  
csak másodrendű hadoszlopok (Colonnes), az ol-  
dalföldés (Flankendeckung) s az ellen tevélybe  
hozása végett, fognak megindítani.

Minthán fentebb a hadászati hálózat főbb  
pontjainak egymás közti összefüggése felett tar-  
tánk rövid szemlélt, befejezőleg még csak azon  
hadászati tünemények egyes részleteit említjük  
meg, melyeket általános hadászati elvekre vissza  
lehet vinni, illetőleg melyek a hadászati szellemét  
leghibebben tüntetik fel.

A működési alanyok a működési alapnak és  
vonalaknak támpontjai.

A működési alap több egymás mellett fekvő  
s egymással hadászatiilag összefüggő működési  
alanyból áll, melyekben közösen mindenféle  
hadszerek felhalmozvák, melyek szükség esetén  
a hadsereg után tolathatnak.

Az alapnak tehát és minden közlekedési esz-  
köznek, mely a hadseregre vezet, akármely moz-  
gászat mellett födve kell maradnia.

Egy alaphoz mindig több alany szükséges,  
mert felette veszélyes és terhes volna, minden  
hadkészetlet és harcászati eszköz egy ponton felhal-  
mozni s egy keskeny közlekedési mederben a  
hadsereg után czipelni. Ilyen körülmények közt,  
minden szabadabb mozgászat lehetlen.

Az alap helyes választásának, a hadmenetre  
igen lényeges befolyása van. Elméletileg t. i. mért-  
tani szempontból tekintve, azon alap a legegze-  
szerűbb, mely az ellenfél alapjával párhuzamos.

A mennyire a rendszeresebb hadviselés tör-  
ténétebe visszapiantathatók, folyókat és folya-  
kokat látunk leggyakrabban működési alapok  
gyanánt használni.

Működéseink végzője az ellenséges főváros  
szokott lenni. Theobald e tekintetben azt mondja:  
„Egy ország fővárosa azon központ, melyben a  
nemzeti vagy, az egész ország kifejezésben csop-  
ortosul. Törvények, tudomány és művészetek,  
hitel, pénz, ipar, a felsőbb körök fényes életmódja  
stb., szóval minden kiegészítő része a nemzeti  
összvágyonak. Azért is a legfontosabb hadászati  
pontok, a legegzezszerűbb támadási és műkö-  
dési tárgyak, melyekből és melyekbe, mint az  
emberi szivből a vér, az állam funkciói erednek  
és visszafolyanak.“

„Mindamellett — mondja továbbá Theobald  
— nem állíthatni oly egészen absolute, hogy a  
főváros bevétele és hatalmunkba kerülése által,  
már mindent elértünk s az ellenség mindent elve-  
szített volna; mégis előleges működéseinknek  
mindig a főváros ellen kell intézve lenni, mert  
csak ez adhat a háborunknak alakot s egyéni  
jellemet.“

Hogy működési tárgyunk, csak azon akadályok  
eltávolítása után, melyek főleg az ellenhad-  
ban s az ellenséges erődítvényekben állnak elő-  
kébe, érhető el, magától értődik.

Az ellenségek működési tárgyunkra való  
egyszerű visszanyomása azonban, még koránsem  
elegendő ezen akadályok megszüntetésére; mert  
ujjlag fog ellenfelünk élénk állni s előbb-utóbb  
az ő működési alapjában megvitatlan támpontot  
találni. E támpontjából maga után húzott segély-  
erők által gyarapodva, ellenünk, kik saját műkö-  
dési alapunkat oly messze a háttérben hagytuk,  
támadólagosan léphet fel.

Ezen tekintetek következtében tehát a ha-  
dászati azt kívánja, hogy az ellen képtelenül  
tételék arra, miszerint működési tárgyunk felé  
hatolásunkban, élénk akadályt vetessen. Ezt  
kiváltképp az által fogjuk elérni, ha őt az általa  
eleve kiszemelt visszvonalkról, illetőleg műkö-  
dési vonalairól olyképp leszorítjuk, hogy ő ez  
által működési alapját elhagyni kénytelen-  
tessék.

Mióta a 100 ezret felülmúló hadtömegek  
hozhatnak működésbe, azóta a hadászati gond-  
oskodni kellett, a hadtesteket elkülönített  
vonalakon és nem egyetlen egy közlekedési me-  
derben, a működési tárgy felé indítani. Ez által  
nemcsak az élelmezés könnyebb s egyszerűbb,  
hanem a mozgathatóság is felelte sokat nyer.

„Szétvált marsolás, egyesült harcizás“ a  
hadászatiak a főzállásmenteri testhez intézett  
főkiánata.

Valahány működési vonal közt az lesz a  
legkiválóbb és legegyszerűbb, mely a működési  
alanyt a működési tárggyal legrovidebb vonal-  
ban egybeköti, — mely továbbá a legjobb állaso-  
kat tartalmazza s erős és fontos hadászati pon-  
tokkal leginkább bővelkedik.

Ezen fővonalon fog a haderő zöme s a sere-  
gek java előnyomulni, míg a mellékvonalakon  
csak másodrendű hadoszlopok (Colonnes), az ol-  
dalföldés (Flankendeckung) s az ellen tevélybe  
hozása végett, fognak megindítani.

Minthán fentebb a hadászati hálózat főbb  
pontjainak egymás közti összefüggése felett tar-  
tánk rövid szemlélt, befejezőleg még csak azon  
hadászati tünemények egyes részleteit említjük  
meg, melyeket általános hadászati elvekre vissza  
lehet vinni, illetőleg melyek a hadászati szellemét  
leghibebben tüntetik fel.

A működési alanyok, a működési tárgy s a  
közbeeső tárgyponatok, azaz a működési alapon  
s működési vonalakon fekvő valamennyi kiválóbb  
tárgypontok, tagadhatlanul azon fontosabb hadászati  
pontok, melyek minden működésnek kiindulási  
alapot szolgáltatnak.

Ezek mellett azonban a működési téren még  
számtalan egyéb jelentékeny hadászati mellékpont  
is találkozik, s ha a fő működési eszmék az előb-  
beniekben is közontosulnak, sosem sem szabad  
a vezérnek ezeket ignorálni és számításából ki-  
felejtetni. Közvetve és közvetlenül gyakorolják  
ezek a hadmenetre befolyásukat és jaj a vezérnek,  
ha érvényüket eleve felismerni nem tudta.

Támadásnál a hátrahagyott teperész birto-  
kát minden körülmények közt biztosítanunk kell.  
Azon messzire kiható előnyök méltánylatla,  
melyeket egyes hadászatiilag kiválóan fontos  
pontok eventudlia háboru esetében, annak folya-  
mára gyakorolnak, az államokat arra utalják, mi-  
szertint azokat állandó erődítvényekkel való kom-  
binálás által fokozott jelentőségre emeljék.

A roppant hadtömegek felett rendelkező Na-  
poleonnak, sikerült ugyan a működési vonalain  
fekvő várakat egyszerű vi-zárlat (vi-zárlat, blo-  
quade) által némileg ártalmatlanokká tenni, de a  
legújabb hadjáratok tapasztalatai az erődítvények  
nagy fontosságát nemcsak fényesen bizonyítják,  
hanem egytuttal nélkülözhetelenné is tanu-  
sítják.

Ha az amerikai unió hadai a legutolsó nagy  
polgárháboruban, becsületes erődítvényekre tá-  
madkodhattak volna, valószínűleg sokkal hamar-  
abb szétzúzták volna a separatisták haderejét.

A támadásban megtörési, a védelemben a ki-  
fárasztási elv lép érvényre.

Napoleon, az 18<sup>19</sup>-iki hadjáratok kivételé-  
vel, főleg a támadás, illetőleg a megtörési elvét  
vallotta magáénak.

A támadó részén, már csak magából az eszme  
s a tárgy lényegéből kifolyólag, nagy morális ga-  
rantíák vannak, míg a védőnek e morális tulsulyt  
önérő által kell pótolnia. Nem tuzot tehát Müller,  
jeles történetíró, ha azt mondja: „a véde-  
lemnél az egész népet egy nagy harcai eszmének  
kell áthatnia, s e nagy test minden vércsöppje  
vassal legyen saturálva.“

A vasutak hadászati jelentőségét és harcozá-  
sati befolyását illetőleg meg kell jegyeznünk,  
hogy a támadásnál azok a harczerek s a harcoz-  
anyag egy ponton csoportosítását, feltűnőleg rö-  
vid időközben teszik lehetségessé, továbbá hogy a  
működési alap ezen közlekedési eszköz által bár-  
mely ponton leggyorsabb támogatást nyerhet és  
könnyen megszállható, és végre működési vonal  
gyanánt használva, előleges oldalföldés s egyéb  
biztosítás után, a tartalékok, segédcsapatok és  
minden szükséges hadszerek, sokszor még hamar-  
rább érkeznek rendeltetésük helyére, mint sem  
alkalmazásuk időpontja beállna. Számtalan más  
előnyök elhallgatása után csak még azt jegyezzük  
meg, hogy a védelemben még sokkal nagyobb a  
vasutak fontossága és befolyása.

## A pesti lóvonatu vaspálya.

Pest városa ismét egy lépéssel előbbre ha-  
ladt az európai civilizatio téren. A mi egy évvel ez-  
előtt még csak jámbor ohajítás volt, a közel lefolyt  
néhány hónap alatt gyorsan ténynyé vált. Azon  
részvénytársaság, mely egy pest upesti lóvonatu  
vaspálya létesítésére mult évben megalakult, e  
napokban végre azon pontig ért, hogy az elő-  
munkálatok csaknem teljesen befejeztetvén, Pest  
utcaín az első vasuti probavonatok már megtar-  
tattak.

E vaspálya kiindulási pontja, mint tudva  
van, a belváros, József és Ferenc-kilvárosok  
összekötő pontján, a szénatérnen van s innen a  
széles és hosszú „országiton“ s váciuton végig  
vonulván, Uj Pesten végződik. Az ut körülbelöl  
egy óráig tart s a főváros legélénkebb közlekedési  
részét fogja érinteni. Egyelőre a közönség föl-  
vételére a következő állomások vannak kijelölve:  
a nemzeti muzeum, a Zrinyi kávéház, az evang-  
templom, a Lipóttemplom, vasuti indóház, kis  
sörcaarnok, Uj-Pest.

A menetek rendje, a szállítási díjak, s egyéb  
rendszabályok ezután fognak még közzététetni.  
Egyelőre annyit mondhatunk, hogy az utcazi  
sinek lerakása s az ut kikövezése, bár eléggé  
gyorsan folyt, tartósságot ígérő, solid módon  
hajtattott végre, s hogy a készletben levő szállí-

tási kocsik kényelem dolgában a méltányos igényeknek meg fognak felelni. S reméljük, hogy ha a közönség e szállítási móddal megbarátkozik, a vállalat üzleti szempontból is sikerülni fog, mit már csak azért is ohajtánunk kell, hogy a köz-ohajtásnak még inkább megfelelő egyéb utvonalak (mint p. o. a városliget, a budai hegyek stb.) számára is akadjon minél előbb részvényes társulat, mely a szabadba vágó városi lakosságnak gyors, kényelmes és olcsó szállítási eszközzel szolgáljon.

Az ünnepélyes megnyitás napjáról tudósítani fogjuk olvasóinkat.

### Békés-Csaba.

A magyar alföld egyik előre törő, nagy jövőjű városának rövid leírását és főpiacának rajzát állítjuk az olvasó elé.

Békés Csaba, azelőtt Európában a legnagyobb falu, 1840 óta mezőváros, Békésmegye délkeletre hajló részén, a tiszai vaspálya mellett, melynek egyik tekintélyes állomása.

Vidéke a XIII. századbeli oklevelekben

talált, kik földalatti kunyhókban laktak, baromtenyésztéssel foglalkoztak, itató kútjuk ott volt, hol most az evang. nagy templom áll s összes vagyona, az akkori becser szerint 605 főt ért.

Harmadik korszaka Csabának az 1717. évvel kezdődik, melyben a mostani tót lakosok elei Hont, Zólyom, Gömör, Pest, kivált pedig Nógrádmegyéből kezdtek leszállingózni s akkori földesur, Harruckern János György által, részükre szabad vallásgyakorlat biztosítván, a következő években e vidéket rajként elepték. Azóta a lakosság száma, mondhatni amerikai arányban növekedett, nevezetesen:

1716. eszt. volt Csabán	110 lélek,
1745. " " "	2740 " "
1798. " " "	10,692 " "
1810. " " "	13,826 " "
1816. " " "	17,128 " "
1836. " " "	21,757 " "
1857. " " "	26,705 " "
1865. év végén	30,892 " "

kik közt 23 ezer ágostai hitv. evang., a többi r.-katholikus, egyesült és nemegyesült ó-hitű és zsidó. A lakosság nagyrészt földműveléssel foglalkozik s vallásosságban, szorgalomban, er-

1728. év óta 185 egyén élt 90 éven fölül, kik közt volt 115, 12", sőt 135 éves is.

A város minden tekintetben mindinkább előhalad. Diszére szolgál, sok köz- és magánlakon kívül, az emeletes városház, a r.-katholikus, nemegyesült ó-hitű, zsidó, és két ágostai hitv. evang. templom. Ez utolsók közül a kisebbben ünnep- és vasárnaponként magyarul tartatik az istentisztelet; az átellenben levő nagy templom pedig, mely 200 ezer pftba került, az alföldi síkságon a legmagasabb tárgy, a birodalomban legnagyobb ev. templom, s benne nyolcz ezer hallgató elfér.

A csabai határ az alföld legtermékenyebbjé közé tartozik. Tiszta búzát évenként m. e. 300 ezer p. mérőt terem. A dohány m. e. 300 ezer, a csabai nők által szőtt és eladni szokott szakvászton pedig évenként több mint 12 ezer főt behoz.

Mulató helye a lakosságnak az ó temetőből kertté átalakított ugynevezett Széchenyiliget, mely nyári színházul is használatos. Van továbbá Csabán gőzmalom, gőzfürdő, 12 ágygyal ellátott gőzkórház, két kisdudóvó, 18 népiskola, egy leánynevelde, egy felsőbb polgáriskola, egy négyosztályú algymnasium, nemkülönb 150 részvényt számláló kaszinó és 330 tagból álló népkör.



A pesti állóvonalon vaspálya

„Csaba mezeje” név alatt fordul elő, miből azt lehet következtetni, hogy a hely Csaba név birtokosától kapta nevét. A Csaba-család egyike volt azon 6 magyar családoknak, melyek Arpáddal jöttek be. Kihalt a XIII. század végén.

A hely történetét három korszakra lehet felosztani, u. m. a legrégebb időtől a török berontásig vagyis 1566. eszt. Ezen korszakban előfordul Csaba mint 1235-ik eszt. létezett falu s létezését bizonyítja IV. Béla királynak itt gyakran kiárasztani szokott rézpénzei. Említettik továbbá várként megerősített s gerlai Abrahamffy Imre által birt kastélyra, melyet Magócsi Gáspár, I. Ferdinánd gyulai várkapitánya 1556. eszt. hosszas vívás után elfoglalt és széthánytatott, minthogy a vár birtokosa a borosjenői Zápolyapárttal cimborált. Ekkor Csabának birtokos urai voltak a Székely, Zterzenkovits, Tursi, Nagy és Abrahamffy családok, kik közül gerlai Abrahamffy Péter 1526. eszt. Békésmegye főispánja volt.

Második korszak 1566—1717. eszt. Ezen idő alatt Csaba többnyire török járom alatt nyugodt, s a folytonos háborúk alatt annyira elpusztult, hogy midőn a török innen elűzetett és a megye magát újra szervezte, az 1716. eszt. megyei összeírás itt csak 22 reformált vallású magyar családot

kölcösösgben ritkítja párját. A körültekvő csanád-, csongrád- és aradmegyei terjedelmes pusztákat nagyrészt csabaiak munkálják, sőt munka után a csabai elmegy még a határőrzi vidékekre is. Megyei börtönben csabai embert látni ritkaság. Rablás, lopás, gyilkolás Csabán fölötté ritkán fordul elő.

Csabának határterülete 86,074 hold, vagyis m. e. 6 □ mérföld. A hozzátartozó fővénysai, vandhái, veszei, gertai, mező megyeri, szentmiklósi, kondorosi, csáki, csorvási, soproni, gerendási és kerekgyházi puszták és birtokrészek, a török berontása előtt, mind megannyi faluk voltak. Sok helyütt még most is meglátszanak a régi épületeknek — templomoknak, zárdáknak, kastélyoknak — nyomai, s régi pénzek, edények, fegyverdarabok ásatnak ki.

A vidék egészséges voltát bizonyítja különösen az, hogy itt, ily nagy tömegben, ragály ritkán fordul elő s a lakosok életfonalja jó hosszúra szokott nyúlni. 70 éves ép egészséges, munkabíró férfiakat, 50 éves házasokat látni, itt épen nem ritkaság.

Az evang. egyház három utolsó évi anyakönyvében 80 oly egyén fordul elő, kik 40—64 évet éltek első házasságban. Általában pedig

az első másfél ezer kötetből álló könyvtárral. Lakosai közt alig van, ki magyarul ne beszélne. A gazdagabbak rendszeren a körültekvő magyar helyekre adják gyermekeiket cserébe, hogy magyarul megtanuljanak.

Az 1858. ban megnyílt tiszai vaspálya mind anyagi, mind szellemi tekintetből Csaba előhaladását tetemesen előmozdította s ha még a szegedvárad, amaz Csaba mellett keresztben átmenendő vasút létre jő, melynek előmunkálatai még 1863. évben elkészültek: akkor Csabának, mint a magyar alföld legvirágzóbb városai egyikének, jövője biztosíva van.

Megemlítjük még, hogy a békési gazdasági egyesület Csabán tartja gyűléseit, állatképzésait, lövevényeit; hogy Csabán van 16 holdnyi, mindinkább virágzásnak induló s egy műkertész vezetés alatt álló gyümölcs- és gazdasági kertje és hogy a f. év őszén a magyarhoni ágostai hitvallásnak egyeteme Csabán tartandja egyházi gyámoldai közgyűlést \*).

\*) A közelebb megjelent ily czímű munka után: „Békés-Csaba mezővárosa hajdanáról s mostani állapotjáról értekezett Haas Lajos, evang. lelkész.” Pest, 1866. Osterlamm Károly bizománya.

### Gömörmegei vázlatok.

#### II. A ráhói régi várkastély.

Ha Rimaszombatból a Rima folyón átvezető hidon észak felé ama fejtérő mészhegyek felé fordulunk, melyeknek sötét fenyevesei között pisztrángokban dus csermelyek csörgedeznek: jobbra északkelet felé a felső-garamvölgyi kopárhegyek között a Mátyás király vadászatairól ismeretes főséges Királyhegy (Királova hola), innen rajta az elragadó kilátású Kakashegy (Kohut) s még közelebb hozzánk a gömörmegei iparnak már századok óta nyers anyagot nyújtó Vashegy (Zselénik) s végre balra északnyugot felé a hegyi jegeceket (Berg-Kristalle) és aranynak nyomait tartalmazó, szép bükkfa erdővel benőtt Szincz-hegy kötik le szemecinket. Az előttünk elnyúló széles völgyön s ellapuló magaslatain pedig, alig egy □ mfdnyi területen, gyümölcsösökbe borult tíz kisebb nagyobb falu tornyai emelkednek ki, környezve buja rétek és kaszálók, s jó termőföld határaitól.

Észak felé haladva, legelőszőr Cserencs nevű falut érjük, hol magas díó- s almafák sűrűjéből, tiszta kis házikók sorából emelkedik a falu temploma. Jobbra egy magaslaton fekszik Felső-Pokorágy, a viszontagságos életű s néhány évvel ezelőtt Londonban meghalt magyar tábornok, Kmety György születési helye, hol atya ev. lelkész volt. Balra esik Orlai-Török, az Orlay-család törzshelye, melynek egyik ivadéka a század első negyedében Odesszában mint orosz polgári kormányzó működött. Tovább menve érjük Alsó-Székálnok helységét, melynek egyik emeletes házában már e század elején egy híres könyvtár s olvasó egyesület létezett, s mely utóbbiak tagjai (különösen Schramko Pál, Kubinyi Péter, Holko Mátyás stb.) valóságos kis tudós társaságot kepeztek s innen küldték ki számos jeles tudományos munkálatot, különösen az iskolai rendszer tökéletesítésére s általában a szellemi munkásság felbresztésére. E férfiak emléke még most is kegyelettel ápolatik e vidék lakossága között.

Székálnok közelében Maginhrad romjai alatt a trachyt-rétegek omladékaiban a palma-törzsek alakjában előforduló közönséges vagy viasz-opál vonja magára a természetbuvárok figyelmét.

A lakosok ez opált holtlétekné (havranovo mlieko) nevezik. Általában ezen hegycsúcsok alakjában igen sok kövület található, s az innen mintegy 3/4 órányira a hegy oldalán fekvő Kraszkó falu temploma nagybúrra megkövült fából építettett.

Székálnoktól mintegy fél-óránnyira északnyugot felé, a Rima folyó jobb partján emelkedő magaslaton, három kis dombrol nyájasan üdvözli az utazót Ráhó helység három nagyobb szerű épülete. Az egyik a falu északi végén a Kende-család csinos falusi laka, a másik a mellékelt rajzunkon látható régi várkastély, a harmadik az ev. templom, karcsu tornyával. A szorgalmas és iparos lakosságnak elszört kis háza itt is terjedelmes gyümölcsfák csoportozatai közül kandikálnak ki.

A régi várkastélyt egykor a Jáköffy család birtoka volt s a köznépközt elterjedt rege szerint Mátyás király itt szokott megszállani, valahányezor az uralkodói gondok felejtése végett e vi-

dékre jött vadászni. A földművelő nép között az igazságos és leereszkedő király emléke még ma is él. A ráhói, várgedei s ajnácskói lakosok között élő szóbagomány szerint itt történt volna azon emlékezetes esemény, hogy a jobbgyaikkal embertelenül bánt földesurakat a király szántásversenyre szólította fel, mely alkalommal az urakkal együtt ő maga is tartotta az eke szarvát s tanulságos leckét adott a földművelés nehéz munkájáról a földesuraknak, kik lelkendezve dülték ki mellette a szokatlan nagy fáradságtól. (Hasonló ténnyre vonatkozik Garay János balladája: „Mátyás király Gömörben.”)



Békés-Csaba főpiacja.

A várkastély története különben homályba van burkolva.

Ugy látszik, hogy a XIV.—XV.-dik században a szelid muzsák is tanút üttöttek benne, a mit szintén Mátyás király büszgalmának lehetett nagy részben köszönni, a ki a tudományoknak s tudósoknak nagy barátja volt. Az udvarban megfordult urak ott megizelvéen a tudományos szellemet, később utthoni birtokaikon szintén iskolákat alapítottak. A földesurak példáját azután a felsővidéki városok is követték, ugy

lalkoztatnak; a mostani időnek a bomlott emberi kedély rohamos játéka, a mozgalmak ezer változatossága kell.

Meg ne ijedjen az olvasó, hogy e sorok igénytelen írójá ily nagy igényeket költ. Szellem-dus emberek társaságából jövő, s legtöbbször arról beszéltek, a mit fölük hallottam, illetőleg olvastam. Különösen egy híres német újságnak sokat köszönhetek; a többek közt ennek levelezőjével is utazunk keresztül Csehországot.

Csehország a háboru előtt s a háboru alatt még inkább, egy roppant táborhoz hasonlított; hegyen-völgyön a messze riadó harci trombita szilaj harsogása zendült, és zendül vissza.

Vaspályák, országutak és gyalog ösvények bevonuló szabadságos katonáktól voltak ellepve. A különböző hadtestek emberei rendkívüli gyorsasággal vonultak egybe.

Kik meg sem álmodták, hogy valaha még a császári lobogók alatt fognak szolgálni, fel lönek riasztva a családi tüzhelyről, hogy polgári ruhákat katonai kabáttal cseréljék föl.

Hány nyugodt család élete lón örökre feldulva a nagy birodalomban; mesze völgyek rejtejt kunyhóiban hány forró könyvet hullat az anya, a feleség, a testvér vagy a szerelmes szívvel epedő kedves.

Mért festeném le a bucsu nehéz pillanát; mért rajzolnám azok keservét, kiknek övéik a halál harozába távoztak! Nincs talán ember, ki a közelmúlt napokban hasonlóan tanuja ne lett volna.

De vannak, kik könnyű szívvel, nevetve s énekelve távoznak; sőt többször hall az ember szilaj katonadalt, mint fájdalommal sohajt.

Csehország nemzetgazdasági állapota jelenleg oly kedvezőtlen lábón áll, hogy csaknem mindenütt pihen a kereskedés és forgalom; sok gépzetéből.

\*) A „Háborakönyv” legközelebb megjelent I. füzetéből.

Gömörmegei vázlatok: II. Ráhói vár. — (Myskowsky rajza.)

hogy lassanként a tudomány és műveltség iránti szeretet, a mivel emberek iránti kegyelet a nép minden rétegeiben elterjedt. A történelemből tudjuk, hogy Felső-Magyarország számos kisebb helységében is hajdan szépen virágzó iskolák léteztek, melyeknek a későbbi mostoha idők még nyomait is eltörölték. Ily jelesebb iskolák voltak régenten Bánócson, Berzevíczen, Biozen, Csepregen Füleken, Galgócson, Görögön, Illaván, Kis-Örön (Nehre, Szepesem.) Osgyában, Radványban, Vág Beszterczén stb. stb.

Mivé fejlődhetett volna ez a szép Magyarország, ha a szépen megindult kulturai fejlődés



# T A R H Á Z.

## Irodalom és művészet.

— (A „Háboru-könyv” első füzet) Heckenast Gusztáv kiadásában megjelent, s mind a tartalom változatos és érdekes összeállítását, mind a mellékletek értékét illetőleg, megfelel a programban tett ígéretnek, s a közönség tájékozására korszerű segédkönyv gyanánt szolgál. Ajánlására elég elősorolunk a tartalom jegyzékét. A kéthasábos öt nagy ívre nyomott füzet „Az osztrák-porosz-olasz háború keletkezésének” velős tollal írt „történetével” kezdődik, legnépszerűbb írónk egyikének, P-fy A.-nak tollából. E történeti cikkeket időköz nem kötött, maradó becene van. Ezt követi Szász Károlynak „Válatok az olasz hadvidékről” című műve, mely az olasz viszonyokat nagy változatosságban tünteti föl; megismertet az ottani katonai és politikai állapotokkal, s a nevezetesebb olasz hadvezérek élet- és jellemrajzát festi le. Az „Elbeszélés, hadtani szempontból.” „A három hadvezér hatalom hadereje és évi költsége hadi célokra.” Deák Farkastól. Ezután jön „Életrajzok háború országokból.” Zilahy Imrédtől, ki érdekes leírásokat, észleleteket és megjegyzéseket közöl, különösen Csehországról, melyet hiteles és jeles írók közleményei után ismertet. Csehország nemzetgazdasági állapotát az osztrák hadsereg sokszínűsége, Teplitz, Theresienstadt, Prága, Pardubice, Olmütz stb. van itt tárgyalva. „Jofestadt, egy a mint van.” Deák Farkastól, ki személyes észleleteit közli itt; „Königgrätz és vidéke;” a nagy csata színhelyének ismertetése; „Bécs megőrsítéséről,” valamint a „Gyűjtés puská” (ábrák), korszerű cikkeket. A lefolyt „Olasz hadjárat” s az „Északi csaták” a hadi eseményeket összeállítja hozza. A könyvet Gellös Rikhard, „észrevételei” zárják be az „északi hadjáratról”, melyben az elkövetett hibák sorozata s a poroszok keresztülvitelt haditerve szakavatottan van felmutatva. A borítékot a „Sebesült Pesten” című cikk foglalja el egy orvostól. A mellékletek következők: „Az osztrák-porosz hadrostarmányok és Szászország részletes, színezett térképe”, Weiland finom metszésű rajza után; továbbá „Felső-Olaszország színezett földképe” és „Közép-Európa térképe”, melyeknek bolti ára magukban véve is 1 ft. 20 kr-ra, ezekből az egész háború menetének folyását figyelemmel lehet kísérni. Elékn szembetűnik tehát az előny, melyet e vállalat előfizetői nyerne, midőn a hat füzet előfizetési ára csak 3 forint. Előfizetési pénzek folyását elfogadják.

— (A budapesti nyomdászok önképző-egylete.) Öröndetes jelenség napjainkban, hogy a mi egyeseknek bajosan sikerül, azt az egyesülés szelleme által iparkodnak elérni, s így naponkint több-több egyesület támad, mely szellemi kincsek szerzése és osztása által hat a közmevelődésre. Legújabbán örömmel jegyezzük föl, hogy a budapesti nyomdász-segédék is egy munkás-képző egyletet alakítottak, mely a „nyomdászok közt hazánkban első ilyenül egyesület. Az alakuló közgyűlés július 22-én reggel 9-kor lesz az egylet helyiségében a városi rendouban.

— (A közép-dunai gőzhajózási társaság) igazgató választmányja, felszólítja a részvényeseket, hogy a 4 dik részletet, részvényenként 30 frtban, f. évi szeptember 1-ig „Wahrman és fia” bankárhoz (Pest, Deák Ferencz utca 14 szám) mulhatatlanul beküldjék.

— (A József-árvaintézet) e napokban ismét négy növendékét vettek föl. Jelenleg 40 árva részül ott ellátás és oktatásban ingyen, 9 pedig némi fizetésért. A József-városból azonkívül mintegy 100 gyermek látogatja az intézetet.

— (A pesti állatkerti társulatnak) ajánlatot tett a megbukott bécsi állatkerti részvénytársaság, hogy állatait vegye magához egy évi eltartásra; ajánlatához azonban a sógor oly feltételeket kötött, a melyeket józanon elfogadni lehetetlen. A pesti állatkerti választmányja az ajánlatokba természetesen nem egyezett, de mégis megbizta Xantus Jánost, hogy a bécsiekkel alkuba bocsátkozzék, minthogy a pesti társulat kész a bécsi állatokat megvenni, de csak úgy, ha az ár nem túlságos.

— (A pesti jótékony négyület) július 8-tól szeptember 1-jéig terjedő 8 hétre 416 szegény számára, kik közül 14 új, és 402 már előbb is részletetett, 2093 ft 91 kr utalványozott: és pedig hetenkénti részletésben álló szegényeknek 617 ft 60 kr. negyedévenként részletésnek 1202 fr. 65 krt. egyszer mindenkorra segélyezett szegényeknek 69 ft. — A sürke hályogban megvakult szegények gyógyítására 204 ft. 66 krt; ez intézetben jelenleg 7 vak gyógyítottak. — Az egyetlen magánvizsgálatok a jövő tanév kezdetén fognak megtartatni.

## Egyház és iskola.

— (Magyarország bíboros primása) e hó 17-ikén este fővárosunkba jött, Császárné Ö Felsége és a fenséges császári gyermekek üdvözlésére.

— (A lipótvárosi templom részére) Andrassy Adél grófnő 100 ftot ajándékozott.

— (A pesti főreáltanodának) vidéken lakó magántanulóit figyelmezteti Ney Ferencz igazgató, hogy a váratlanul berkesztett tanfolyam következtében az összes tanárok hosszabb egy üttmaradása bizonytalan levén, a jul. 27 és 28-ára hirdett magánvizsgálatok a jövő tanév kezdetén fognak megtartatni.

— (Az eperjesi ev. kollégium tárgysorsjátéka) napjúl f. évi jun. 14-ike volt kitűzve. Az idők mostohasága mellett azonban, csaknem egy egész év leforgása alatt alig sikerülvén annyi sorsjegyet eladni, a mennyi arányban állana a nyereségtárgyak értékével: a kollégiumi előjáróság indítatva volt a huzasi idő elhalasztásáért folyamodni, minek következtében felsőbb engedély mellett a sorshuzás napja 1867. június 24 kéré tétetett át.

— (A roznói evang. főgymnáziumban) az iskolai évet bezáró közvizsgák jun. 25—27-dik napjain tartották meg. A tanoda kerületi felügyelője, Draskóczy Gyula, mint a mult évben, ugy most is 100 főt adott jutalmak és ösztöndíjakra. Érettségi vizsgára 20 növendék jelentette magát; három a szóbeli vizsga elől visszalépett. — Szólalunk kell még e tanoda tájékoztatásáról, mely új szervezetében 40 növendékét látott el éhbédél, vacsorával, részint 45 ft. évi fizetésért, részint féláron, részint ingyen.

— (A brassói görög-keleti nyolcosztályú román főgymnasiumnak) a nyilvánossági jog, melynek jogát az egyes osztályok bevégezése, valamint a kebelében tartandó szabályszerű érettségi vizsgák fölött jogérvényes bizonyítványokat állíthat ki, folyó évi június hó 16-án legfelsőbb helyről megadottat.

## Közintézetek, egyletek.

— (A magyar tudományos akadémia) megnyitástani és természetudományi osztályának jul. 16-án tartott ülésében Szabó József a „Mathematikai és természettudományi közlemények” most megjelent IV-ik kötetét ismerteté. Utána a felvidéki lebhökléséről is szóló s több példányt mutatott be, melyeket Duma György ungvári tanár küldött. A példányok nagy része töredék, köztök a legnagyobb 7 fontos. Volt egy 35 fontos is, de ezt gazdája, noha előbb a múzeumnak ígérte, később egy ásványkereskedőnek adta el. A beküldött kövek közül a legnagyobb a múzeumnak van száma. — Ez előadás után Kruspér István lev. tag nch. Mayer Lambertnek 1847—48-ban Budán tett meteorologiai jegyzetét mutatta be, melyeket értekez rendszerezett.

— (A budapesti nyomdászok önképző-egylete.) Öröndetes jelenség napjainkban, hogy a mi egyeseknek bajosan sikerül, azt az egyesülés szelleme által iparkodnak elérni, s így naponkint több-több egyesület támad, mely szellemi kincsek szerzése és osztása által hat a közmevelődésre. Legújabbán örömmel jegyezzük föl, hogy a budapesti nyomdász-segédék is egy munkás-képző egyletet alakítottak, mely a „nyomdászok közt hazánkban első ilyenül egyesület. Az alakuló közgyűlés július 22-én reggel 9-kor lesz az egylet helyiségében a városi rendouban.

— (A közép-dunai gőzhajózási társaság) igazgató választmányja, felszólítja a részvényeseket, hogy a 4 dik részletet, részvényenként 30 frtban, f. évi szeptember 1-ig „Wahrman és fia” bankárhoz (Pest, Deák Ferencz utca 14 szám) mulhatatlanul beküldjék.

— (A József-árvaintézet) e napokban ismét négy növendékét vettek föl. Jelenleg 40 árva részül ott ellátás és oktatásban ingyen, 9 pedig némi fizetésért. A József-városból azonkívül mintegy 100 gyermek látogatja az intézetet.

— (A pesti állatkerti társulatnak) ajánlatot tett a megbukott bécsi állatkerti részvénytársaság, hogy állatait vegye magához egy évi eltartásra; ajánlatához azonban a sógor oly feltételeket kötött, a melyeket józanon elfogadni lehetetlen. A pesti állatkerti választmányja az ajánlatokba természetesen nem egyezett, de mégis megbizta Xantus Jánost, hogy a bécsiekkel alkuba bocsátkozzék, minthogy a pesti társulat kész a bécsi állatokat megvenni, de csak úgy, ha az ár nem túlságos.

— (A pesti jótékony négyület) július 8-tól szeptember 1-jéig terjedő 8 hétre 416 szegény számára, kik közül 14 új, és 402 már előbb is részletetett, 2093 ft 91 kr utalványozott: és pedig hetenkénti részletésben álló szegényeknek 617 ft 60 kr. negyedévenként részletésnek 1202 fr. 65 krt. egyszer mindenkorra segélyezett szegényeknek 69 ft. — A sürke hályogban megvakult szegények gyógyítására 204 ft. 66 krt; ez intézetben jelenleg 7 vak gyógyítottak. — Az egyetlen magánvizsgálatok a jövő tanév kezdetén fognak megtartatni.

## Közlekedés.

— (A közlekedésnek Bécs és Pest közötti fennakadása.) A gőzhajók szintjegy mint a vasutvenatok, jul. 18-tól kezdve csak Pozsonyig közlekednek. Az államvasutársaság mcst a főlött értekezik a gőzhajózással, hogy a zavaros idő tartamára egyesült erővel mégis közlekedési vonalat nyissanak Uj-Szönyön át.

— (A Dunán való teherszállításra vonatkozólag) a dunagőzhajózási társulat magyar főgynöksége Pesten az itteni kereskedői világhoz követező körlevelet intézett: A jelenlegi hadiesemények menete Bécs környékén, az oda irányzó teherszállítványokat illetőleg elővigyázatra int; ennél fogva az ügynökség arról véli értesíteni az illető szállítókat, hogy a Bécsbe szállítandó jószágok felvétele változatlanul fog ugyan még megtörténni, de hogy az eddigi pontos elszállítástért, valamint a jószágok rendeltetése helyére ideje korán való átszolgáltatásáért nem kezeshetnek.

— (Uj postaküldés.) Folyó hó 16-tól kezdve békésmegyei Bánfalva helységben postaküldő-hivatal lépett életbe, mely Orosháza lesz érintkezésben. Ezen posta-kiadások forgalmi kerületéhez tartoznak: Bánfalva, Szabad-Szt.-Tornya, Nagy- és Kis Szénás helységek, valamint Csaba-Csüd, Kis-Csákó, Királyság és Szt.-Tornya puszták.

## Balesetek, elemi csapások.

— (Tűzvész és embersérülés.) Zentán f. hó 10-én a piac-soron tűz ütött ki. Egyik városi polgár, Fodor Sándor, erőlyes oltás közben a házföldről leesett, s lábát kettétörté. Még ott a hely színen gondos orvosi ápolás alá vétetett.

— (Borszótó tüzvész) pusztított közelebről Apatinban. Mint táviratilag jelentik, 500 ház lett a lángok martaléka. Az első magyar általános biztosító társaság és baleset által 10,300 forintig van érdekelve.

## Mi ujság?

— (A császári gyermekek) a nyarat a budai hegyek közt, nem a Perger féle villában fogják tölténi, mint eleinte emlegettek, hanem a Kochmeiszter-féle nyáraltalán, mely e célra kibéreltetett.

— (A mult vasárnap templomi gyűjtés eredménye.) A pest-bélvárosi főtemplomban e hó 15-ikén báró Sennyey Pálné, gróf Szapáry Istvánné, Thurn Erzsébet, Ruprecht Demidoff Kornélia aszonyságok és Staffenberger Irma kiasszony által az egyházi perselylyel a sebesülték részére tett gyűjtések eredménye a következő: 22 darab 10 ftos bankjegy 220 ft.; 29 db 5 ftos bankjegy 145 ft.; 204 db. 1 ftos bankjegy 204 ft.; 1033 db 10 kros papir jegy 103 ft. 30 kr.; 1453 db ezüst batos 145 ft. 30 kr. Részénp 73 ft. 56 kr. Összesen 891 ft. 16 kr. Ezen fölül: 9 db es. k. arany; 3 db 5 frankos aranypéncz; 2 db 1 ft. 50 kros ezüst tallér; 11 db ezüst 1 ftos; 17 db ezüst huszas; 19 db ezüst 1/2 ftos; 4 db ezüst tizes; 6 db ezüst 5 pengő kros; 14 db ezüst 5 o. é. kros; 2 db kisebb külföldi ezüst péncz, mit a fennebbi összeghez hozzáadva, közel 1000 ftot tesz összesen.

— (Több volt honvédtiszt.) mint említettük, a kormánynak följárlná szolgálatát e háborus időkben. A hivatalos lap szerint, Ö Felsége legkegyelmesebb elismeréssel fogadja az alattvalói hűséget, s kinyilvánítja, hogy az illetők ajánlata az alakítandó magyar önkéntes csapatok szervezésénél lehetőleg figyelembe vétessék.

— (Purgstaller Kal. József.) a kegyesrendiek pesti főnöke, az akademiának egyik jeles tagja s több bölcsészeti mű szerzője, megtébolyodott s e hó 5-kén egy budai magánintézetbe szállították. Mielőbbi felgyógyulása általános ohajtás.

— (Pest város segélyeztetése.) A tetemes törvénykezési költségek tekintete vételével, — addig is, míg a magyarországi szab. kir. városoknak ezen kiadások könnyebben viselhetése végetti segédmelezése iránt folyó tárgyalások befejezteténék, — Pest városának az országos alapból a jelen évre 100,000 ft engedélyeztetett. A pénzügyminisztérium már megkeresett, hogy ez összegből 50,000 ftot azonnal, s szept. és nov. 1-jén pedig mindenkor 25,000 ftot tegyen folyóvá.

— (A nemzeti színház első opera-előadása) s szüindök után, a sebesülték javára lesz rendezve. Az „Afrikai nők” adják főemlék helyárakkal, hogy a jövedelem annál gazdagabb legyen.

# Melléklet a Vasárnapi Ujság 29-dik számához 1866.

— (Deák Ferencz arczképének leleplezése Deésen.) Még az országgyűlés folyama alatt történt, hogy Torma Károly és Behlen Sándor közép-zolnokmegyei képviselők a deési társalkodási egyletnek ajándékol küldék Deák Ferencz olajfestésű, jól talált arczképét. A beces ajándékozta az egylet hálás köszönettel fogadta, s elhatározta azt nagy termébe, a legszebb helyre felilleszteni, s a leleplezést egy alkalomszerű ünnepélylyel összekötöni, a melyre meghívá Belső-Szolnokmegye értelmiségét. Az ünnepélyt jul. 8-ikén tartották, s a rendező választmány elnöke, Veér Zsigmond nyitotta meg, kinek beszéde alatt a szobor lelepleztetett, mire a közönség szünni nem akaró éljenekben tört ki. Ezután Roth Pál a nagy hazafi eltrajzát adá elő, végül Medgyes Lajos indítványára elhatározott, hogy ez ünnepélyről nagy hazánkfa hódoló tisztelettel értesíttessék. Az ünnepély kezdetén és végén az ottani dalárda Kölosey „Hymnusát” énekelte. Az ünnepélyt nagy társas ebéd fejezte be a kiadódó tágas teremében.

— (Hangverseny.) Szombat este, vagyis tegnapi, nagy hangverseny volt hirdetére az Európa termébe, melynek jövedelme a sebesülték javára volt följárlva. Rendezői Follagi Viktor és Nedelko György voltak. Részleteiről jövőre bővebben szölandunk.

— (Háború aggodalmak a hazában.) Bazinból (Pozsony) jul. 17-ről írják nekünk: Mi közel vagyunk Ausztria határához, s így a háború színhelyéhez. Ma éjjel parancs érkezett e vidék minden helységébe, hogy a még száron levő árpa learattassék, a keresetek begyűjtessenek s kicsépeltesenek, mert a határok táborra változtatnak. E táborban 96,000 embernek kellend lennie. Legalább így beszélik. A tábornak két része lesz. Az egyik Bazintól Pozsonyig fog terjedni a Kis-Kárpát dél-keleti oldalán, a másik Pozsonytól Malackáig ugyanazon hegylánc északioldali oldalán, szép síkságon. Az első menekültek, ausztriaiak, tegnap utaztak a Kis-Kárpátoknál; legközelebb Pest felé szándékoznak. Lúzas főemlékben mindenféle kegyetlenséget meséltek a mindinkább közeledő poroszoktól, ugy hogy a nép igen megfélemltet. Reméljük, hogy az aggodalom alaptalannak fog bebizonyulni.

— (Idegen menekülők Pozsonyban.) Pozsonyban írják, hogy az eddig oly csendes város, az utóbbi napok óta, nagy élénkség színhelye. A város tele van idegenekkel, kik leginkább Morva-és Csehországból menekültek oda. A brünni katonai parancsnoksággal a katonai fogház legényeége is odaérkezett, nagymennyiségű foglyokat szállítva magával, kik a megyeházában lőnek elszállásolva.

— (A pesti szegény-gyermek kórház kisorvólása ügyében) Czanyuga József pénztárnok tudatja, hogy miután a pesti szegény-gyermek-kórház javára rendezett sorsjáték húszfa f. hó 7-én hatóság ellenörkődés mellett megtörtént, tisztelettel kéretnek mindazon hölygek és urak, kik az átvett sorsjegyek árát még eddig be nem fizették, szivekednének ezt hozzá (muzeumi épület, 13. sz. ajtó) mielőbb beküldeni.

— (A pesti német színház furcsa helyzetbe jött) e hó 13-án este. Ekkor ugyanis a fővárosi közönsége Császárné Ö Felsége és fenséges gyermekei megérkezését várta, s így történt, hogy a német színház látogatására egyetlen ember sem jelentkezett.

— (Egy hazánkfa kitüntetés.) A dunafeljelemeségek amerikai konzulává az egyesült-államok kormánya, Kaliforniában lakó hazánkfiát, Czapkay Lajos orvostudort nevezte ki, a ki tavaly a stettini kiállításnál, mint biztos, Amerikát képviselte. A senatus végrehajto bizottmányja a kinevezést megerősítette. Czapkay uj minőségében Bukarestben fog lakni.

— (A pesti katonai kórházban működő főorvosok.) A Ludoviceum, Orczy-kert és az üllői laktanya kórházában, a követező polgári orvosok vannak alkalmazva, mint osztályvezető főorvosok: Az 1. osztályban dr. Spitzer Lipót, a 2. ikban Machik Albert, 3. Manovill Mikea, 4. Polyák Mór, 5. Buzay Gyula. (A 6-ik osztály a tábori kórházban.) 7. osztály dr. Grosz Lipót, 8. Bolemann Gyula, 9. Kovács József, 10. Lasky Gyula, 11. Bleyer Adolf, 12. Grossmann Lipót, 13. Parlagy Ferencz, 14. Csajághy Gyula, 15. Verébelyi László, 16. Horváth György, 17. Vári Szabó János, 18. Buzinkay Gyula. Minden egyes osztály 145 ágyra van berendezve.

— (Csoda-szerű találmány.) Hígye a ki akarja, de azt beszélik, hogy egy nyugalmazott osztrák bányamérnök oly löfegyvert talált fel, mely 10 egymásután következé lövést bír tenni és ezt 10 másodpercz alatt, 4—5-ször ismétli, ugy, hogy 20 másodpercz alatt 40—50 lövést eszközöl. A nevezett mérnök már folyamodott találmányának megvizsgáltatása ügyében. Ez bizonyosan olyan puska lesz, a melylyel még bakot is lehet löni!

— (Bankhamisítók.) Tordán hamis bankjegyek kezdtek terjedni. Bizonyos Kosztruch nevű vendéglőre esett a gyanu, s nála csakugyan több uj hamis bankjegyet találtak. Vallomása folytán az egész banko-hamisító társaságra rá akadtak, s elfogták, Kosztruch pedig megmérgezte magát.

— (Rablás.) Bugyiban (Pestm.) Braun H. kereskedőhöz f. hó 4-én esti 9 órakor öt fegyver rabló tört be, kik 600 frtot bankjegyekben, 300 frtot ezüsten, s ezeken kívül nagyobb értékű arany s ezüstkészleteket raboltak el. Gyanítják, hogy a tettesek ismeretek voltak, mert arczuk be volt kenve s némelyik lassan és erőszakolt hangon beszélt.

— (Hosszu életkor.) A pesti Rókus-kórházban jelenleg egy Adriadi Borbála nevű 108 éves nő fekszik az agy-kor gyengesége miatt. A nő Székefővárról való.

— (Haláladás.) Szabadkán e hó 15-ikén tetők sirba a város köztisztviselő álló polgárát, Ferenczy Albert volt bajtársát s a város összes magyar lakossága mély fájdalommal kísérete örök nyugalomra a mindvégig rendületlen hazafi.

— (Adakozás.) Inéggel küzdő bukovinai magyar testvéreink fölségelésére a Vasár. Ujság szerkesztőségéhez beküldetett: XXI. kövélés: Nagy-Zerindről Bőszörményi József ref. lelkes újlag 2 ft. 10 krt. Az eddigi I—XX. kövélésekkel együtt begyűlt a V. U. szerkesztőségéhez összesen 1737 ft. 40 kr., 2 darab es. arany, 3 db. két-ptos tallér, 2 db. egyftos és 4 db. ezüst huszas.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozás.) Inéggel küzdő bukovinai magyar testvéreink fölségelésére a Vasár. Ujság szerkesztőségéhez beküldetett: XXI. kövélés: Nagy-Zerindről Bőszörményi József ref. lelkes újlag 2 ft. 10 krt. Az eddigi I—XX. kövélésekkel együtt begyűlt a V. U. szerkesztőségéhez összesen 1737 ft. 40 kr., 2 darab es. arany, 3 db. két-ptos tallér, 2 db. egyftos és 4 db. ezüst huszas.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett pestvárosi bizottságnak.) Nemzeti színház. A színház szüindök miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: A harczterén megsebesült magyar katonák számára: Jászberényből Erdélyi Keleti László szinigazgató maga és társulata nevében 14 ft. (Átszolgáltattuk az e célra kinevezett

# HIRDETÉSEK.

## Megjelent az első füzet!

### Korszerű segédkönyv minden hirlapolvasó számára!

## Előfizetési felhívás

# HÁBORÚ-KÖNYV

czimű füzetekint megjelenő,

### színezett térképekkel és rajzokkal díszített munkára.

A jelen hadjáratot kimerítőleg ismertető, az események és körülmények iránt tájékozó gyűjtemény.

Asbóth Lajos, Dózsa Dániel, dr. Falk Miksa, Gelics Rikárd, Hollán Ernő,

Ivánka Imre, Jókai Mór, Királyi Pál, Pákh Albert, Pálffy Albert, Salamon Ferencz, Szász Károly, Urházy György, Zilahy Imre és mások közremunkálásával.

A jelenlegi egyszerű háboru eseményei kivétel nélkül minden ember érdekltségét magukkal ragadják; szükség van tehát oly vállalatra, mely figyelmét kizárólag a háborura fordítván, mindent, mi erre vonatkozik, összegyűjtve nyújthat a közönségnek. A mit az újságok csak rendezetlenül, gyakran egymást megzavaró hiányosan adhatnak, azt megtisztítva és úgy nyújtandja e gyűjtemény, hogy az olvasó általános áttekintést szerezhessen, és folyvást, mint tájékozó segédkönyvet használhasson.

A csaták színhelyének térképeivel, a szereplő kitűnő egyéniségek arcképeivel, továbbá egyes megkapóbb mozzanatok rajzával ellátva, mindent magában foglal, a mi csak a közönség tudvágyát és kíváncsiságát bármi tekintetben felköltheti. Azonkívül a mostani idők mozgalmas képét oly hiven tükrözi

vissza, hogy az olvasó kezében jövőre is tartalmas, értékes történelmi mű marad.

Munkatársai sorába legelső lapjaink több állandó dolgozótársát; továbbá a hadtudomány terén szakértő és elismert hitélű férfiakat, volt tábori tiszteket számíthat.

A füzetek következő rovatokat tartalmaznak: I. A háboru története, a legközelebbi mult fontos eseményeknek népszerű modorban való elbeszélése. — II. A harczeretek leírásai, térképekkel. — III. A különböző hadseregek részletes ismertetése. — IV. A szereplő hadvezérek, államférfiak, arcképekkel díszített élet- és jellemrajzai. — V. Európa állapota a jelen háboru alatt. — VI. Vonzó epizódok, történetek, kalandok a hadi életből.

## Az első füzet tartalma a következő:

„Az osztrák-porosz-olasz háboru keletkezésének története.“ — (I. Bevezetés. II. A közelgő háboru első jelei. III. Eredménytelen vita a lőfegyverkezés tárgyában. IV. Egy pár heti játék a kongressussal. V. A háboru megelőző események. VI. Hadüzenetek.) P—fy A.-tól. — „Válatok az olasz hadvilágból, I—III.“; (Turin; az első harcok kiáltás; a király és a harczeretek; az önkéntesek és Garibaldi; Lodi; Piacenza; az olasz és osztrák hadsereg fölállítása, jellemzése; Durando, Della Rocca, La Marmora és Cialdini tábornokok életrajzai, sat.) Szász Károlytól. — „Az Elbe-vonal hadtani szempontból.“ — A hadviselő három hatalom hadereje és évi költ-

sége a hadi célokra“, Deák Farkastól. — „Életképek háborus országokból, I—V.“ (Csehország állapota; az osztrák hadsereg sokszínűsége; magyar ezredek Csehországban; a főhadiszállás; Benedek tbsz. nagy; Teplitz, Theresienstadt, Leitmeritz, Prága, Pardubitz, Olmütz és Krakó ismertetése, sat.) Zilahy Imrétől. — „Josephstadt egy a mint van“ Deák Farkastól. — „Königgrätz és vidéke.“ — „Bécs megerősítéséről.“ — „A gyűttés puská“ (képpel). — „Olaszországi csatátér“ (jun. 22. — jul. 5.) — „Északi csatátér“ (jun. 21. — jul. 9.) — „Észrevételek az északi hadjáratról, I—III.“ Gelics Rikárdtól. — „A sebesültek Pesten“, dr. Sz.-tól. — „Különféle.“

## MELLEKLETEK:

1. Az osztrák-porosz határos tartományoknak és Szászországnak részletes, színezett térképe, Weilandtól.
2. Felső-Olaszország színezett földképe.
3. Közép-Európa és vasúti vonalainak átnzeti térképe.

## Előfizetési feltételek:

E gazdag tartalom, változatos és érdekes gyűjtemény hat füzetére nyitunk előfizetést. Mindenik füzet öt legnagyobb alaku nyolczadrét, két hasábos ívet tartalmaz.

A hat füzet előfizetési ára a színezett térképekkel és más mellékletekkel együtt csak 3 forint. Bérmentes postai szétküldéssel 3 forint 50 krajczár.

Gyűjtőknek tíz előfizetési példányra egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Ha a 10 példány egy helyre és ugyanazon személyhez küldendő: az előfizetési ár minden példányra bérmentes szétküldéssel csak 3 forint marad. Azon kívül a gyűjtők a tiszteletpéldányban is részesülnek.

Az előfizetési pénzeket mielőbb bérmentesen kérjük a kiadóhivatalba küldeni (Pesten, egyetem-utca 4. szám).

Az első füzet már megjelent. A többi rövid időközönben követendő egymást.

Pest, július 18-án 1866.

Heckenast Gusztáv, kiadó.

Az általam közrebocsátott

# „SIREMLÉK-ALBUM“

Czéljából az ország különböző vidékein s a dunafejedelemségekben felállított ügynökségekre vonatkozólag van szerencém az illető ügynök urak névsorát azon tiszteletteljes értesítés mellett közölni; hogy az érdeklött Album nagyválasztéku mintarajzai után s azokhoz mellékeltem nyomtatott árszabályzat szerint mindennemű megrendelések sirkövekre, épület-munkákra, emlékszbokra, feszületekre, keresztelő-medenczékre, s egyéb márványművésziményekre ugyanazok által el fogadtatnak s pontosan foganatosítottatnak.

Az illető ügynök urak névsora következők:

- |                    |  |                             |                          |                            |                                |                          |                               |                           |                            |                            |                            |                                  |                      |                           |                         |                                  |                          |                            |                             |                        |                            |                             |                        |                             |                        |                            |                              |                            |                            |                          |                     |                            |                     |                            |                         |                                 |                           |                                |                              |                               |                            |                         |                     |                              |                               |                              |                            |                      |                                   |                          |                               |                             |                         |                                      |                                |                                  |                       |                              |                       |                            |                             |                                |                                 |                                  |                         |                             |                         |                           |                          |                                   |                                |                             |                                |                               |                         |                                    |                                   |                              |                  |                           |                               |                         |                           |                          |                       |                     |                                |                               |                          |                      |                        |                         |                                    |                                 |                            |                                |                            |                              |                              |                          |                                 |                             |                                |                         |                               |                           |                        |                            |                         |                          |                           |                       |                            |                                |                              |                          |                                  |                         |                             |                                   |                           |   |                        |                            |                                |                             |                          |                                |                           |                         |                           |                              |                               |                             |                                  |                                 |                               |                               |                           |                         |                            |                       |                           |                            |                                    |                            |                       |                              |                        |                              |                                 |                         |                       |                               |                               |                           |                              |                              |                         |                           |                           |                           |                      |                        |                               |
|--------------------|--|-----------------------------|--------------------------|----------------------------|--------------------------------|--------------------------|-------------------------------|---------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------------|----------------------|---------------------------|-------------------------|----------------------------------|--------------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|-----------------------------|------------------------|----------------------------|------------------------------|----------------------------|----------------------------|--------------------------|---------------------|----------------------------|---------------------|----------------------------|-------------------------|---------------------------------|---------------------------|--------------------------------|------------------------------|-------------------------------|----------------------------|-------------------------|---------------------|------------------------------|-------------------------------|------------------------------|----------------------------|----------------------|-----------------------------------|--------------------------|-------------------------------|-----------------------------|-------------------------|--------------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|-----------------------|------------------------------|-----------------------|----------------------------|-----------------------------|--------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|-------------------------|-----------------------------|-------------------------|---------------------------|--------------------------|-----------------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-------------------------------|-------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------|------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------|---------------------------|--------------------------|-----------------------|---------------------|--------------------------------|-------------------------------|--------------------------|----------------------|------------------------|-------------------------|------------------------------------|---------------------------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------|------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-------------------------|-------------------------------|---------------------------|------------------------|----------------------------|-------------------------|--------------------------|---------------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------------|------------------------------|--------------------------|----------------------------------|-------------------------|-----------------------------|-----------------------------------|---------------------------|---|------------------------|----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------|--------------------------------|---------------------------|-------------------------|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|-----------------------------|----------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|---------------------------|-------------------------|----------------------------|-----------------------|---------------------------|----------------------------|------------------------------------|----------------------------|-----------------------|------------------------------|------------------------|------------------------------|---------------------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------------|-------------------------------|---------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------------------|----------------------|------------------------|-------------------------------|
| Almásán: Beck Mór. | Alsó-Jász-Szent-Györgyön: Gallovich János. | Abrudbányán: Remetey Ignác. | Aradon: Andrányi Károly. | Apathiban: Weidinger Zsig. | Árokszálláson: Strasser Dávid. | Áronyban: Hutkay Sándor. | Besztercebányán: Palkovich L. | Brailában: Sréter Illics. | Bukarestben: Stühr Károly. | Battaszéken: Koller St. J. | Brassóban: Zúrner Ferencz. | N.-Beeskereken: Schöffler Péter. | Bakson: Weisz Fülöp. | Békésen: Konsitzky János. | B. Csabán: Singer D. A. | Belgradon: Bucovalla és Mejovic. | Bezdanban: Schwell E. T. | Beszterczen: Kelp Frigyes. | Bogsanban: Blaschut J. fia. | Broodon: Dimovic D. N. | Bonyhadon: Straicher Benő. | Beodrán: Karátsanyi Miklós. | Csakóván: Dina György. | N.-Csanadon: Telb Sz. János | Czegleden: Gombos Pál. | Csongradon: Marsics Ignác. | Deveszerben: Steiner József. | Dobosinán: Gömörj Gusztáv. | Dömölkön: Turcsányi Andor. | Dalyan: Weisz testvérek. | Désen: Krémer Samu. | D.-Földváron: Nadhera Pál. | Elekén: Szál Antal. | Egerben: Polereczky Gyula. | Eperjesen: Pólt Ferencz | Erzsébetvárosban: Szenkovics Z. | Eszéken: Flambach Alajos. | Fehérgyarmaton: Balika Sándor. | Fehértplomon: Schescherko A. | Felsőbányán: Husovszky Gyula. | Felcsyháza: Molnár Alajos. | Fogarason: Novák János. | Galacson: Metaxa A. | Gurcevoiban: Waldner Vilmos. | Göllnitzen: Szentiványi F. J. | B.-Gyarmathon: Gazdik Lajos. | Gyöngyösön: Kozmáry János. | Gyulán: Dobay János. | Hagyveszen: Rausz S. özv. és fia. | Halsón: Hirschler Dávid. | Hátszegen: Lengyel A. és fia. | Hatzfelden: Schnur Ferd. S. | Hódságon: Rausch Antal. | Hold-Mező-Vásárhelyt: Szokolovits I. | Jassyban: Baumgartner Frigyes. | Jaszberényben: Holzer testvérek. | Iglón: Schwartz A. W. | Ipolyvágyon: Mikulády Gyula. | Kassán: Jermy Károly. | Karásnében: Engels Mátyás. | Kaposvárott: Leipzig Antal. | Karolyvárott: Fröhlich Albert. | Karloviczon: Gyarmathy Gusztáv. | Karolyfőhervárott: Materny Emil. | Kalocsán: Loidl József. | N.-Kanizsán: Kecskes János. | Krajován: Vidács István | Kecskeméten: Papp Mihály. | Kézsmarkon: Szopko C. N. | Kézdi-Vásárhelyt: Császár Mihály. | N.-Kikindán: Kissinger Mátyás. | Kis-Körösn: Teichner Illés. | Kolozsvárott: Tauffer Ferencz. | B.-Komlóson: Csernik Gusztáv. | Kulán: Bosnyák J. utód. | Kun-Sz.-Miklóson: Leuchitz Mátyás. | Kun-Sz.-Martonban: Nitsch Márton. | Körmöcbányán: Jánosy J. özv. | Leván: Missik J. | Löcsen: Schmidt K. Lajos. | Lippán: Vintemitz és Büchler. | Lompalankán: Rojesko J. | Losonczon: Geduly Albert. | Lovrinban: Krausz Péter. | Lugoson: Schiesler A. | Makón: Bohm Albert. | M.-Vásárhelyt: Fogarassy Döme. | Medgyesen: Guggenberger F. J. | Miskolczon: Béde László. | Moórón: Haan Károly. | Mohácsen: Witt Károly. | Munkacsón: Tóth Károly. | Nagyszombatban: Balázsovits János. | Nagy-Károlyban: Nasch és Weisz. | Nyírbátorban: Legányi Ede. | Nagy-Kanizsán: Vueskics János. | Nagybányán: Haracek János. | Nagy-Kaliban: Mandl Salamon. | Nagy-Enyeden: Hank K. Adolf. | Nagy-Körösn: Szikszay L. | Nagy-Sz.-Miklóson: Karl Nándor. | Nagy-Sinken: Potóczy Péter. | Nagy-Váradon: Szdravich János. | Nyitra: Filberger R. A. | Nyíregyházán: Kralovanszky L. | Oraviczon: Becher József. | Orsován: Böhme Károly. | Oroszában: Vangyel Mihály. | Ószódön: Pábián Mihály. | Papan: Bermüller József. | Palánkán: Rosenstock Sal. | Pécselt: Opetko Zsig. | Péterváradon: Láng Mátyás. | Petrinában: Schmidt M. F. fia. | Perjamoson: Bümel testvérek. | Radojevácson: Büchele J. | Rimaszombatban: Radványi István. | Rozsnyón: Pekár Sándor. | Rustukon: Voittiz Zsigmond. | Sátor-A.-Ujhelyt: Szentgyörgyi J. | Sárosatakon: Rosenbluh J. | Szegvárott: Misselbacher J. fia és Teutsch. | Selmeczen: Dimák J. E. | Szabadkán: Demérac Albert. | Szathmarrott: Juracsko Dániel. | Perjamoson: Harugay István. | Szarvason: Jánosy János. | Szászrégenben: Wachner Tragot. | Szegedon: Reinitz Vilmos. | Szegszardon: Fejő J. M. | Szentesen: Dobray Sándor. | Szébenben: Dinges J. Nándor. | Szekeshérvárott: Guthárd Mór. | Szekelyhidon: Szabó István. | Szilfagy-Somlyón: Bresler János. | Szigetvárott: Koharics Ferencz. | M.-Szigethen: Fersin Ferencz. | Szent-Tamason: Manoilovits J. | Tisoltzon: Kuchta Dániel. | Toltshan: Bauer József. | Tordán: Osztián testvérek. | Topolyan: Ettinger D. | Tokajban: Kempner József. | Temesvárott: Weisz Bálint. | Turnogorellóban: Aumüller Ferencz. | Turnseveriben: Csokulia D. | Tulesán: Bauer János. | Tittelben: Kresztics Mihály. | Uj-Verbázon: Szmiha A. | Uj-Videken: Menráth Lőrincz. | Szek-Udvarhelyt: Dobray Nándor. | Ungváron: Landau Dávid. | Uj-Aradon: Orth J. A. | Uj-Becsen: Kugler Ed. József. | Uj-Váradon: Zobel és Sterner. | Varosdon: Koterba Vincze. | Verszezen: Schlemmer József. | Veszprémben: Guthard T. fia. | Viddinben: Joanovics J. | Vingán: Auguszínov Antal. | Vukovárott: Pirra György. | Zagrábban: Kroschul M. C. | Zentán: Gyórfi Iván. | Zilahon: Orbán Károly. | Zimonyban: Vasilievics Vazul. |
|--------------------|--|-----------------------------|--------------------------|----------------------------|--------------------------------|--------------------------|-------------------------------|---------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------------|----------------------|---------------------------|-------------------------|----------------------------------|--------------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|-----------------------------|------------------------|----------------------------|------------------------------|----------------------------|----------------------------|--------------------------|---------------------|----------------------------|---------------------|----------------------------|-------------------------|---------------------------------|---------------------------|--------------------------------|------------------------------|-------------------------------|----------------------------|-------------------------|---------------------|------------------------------|-------------------------------|------------------------------|----------------------------|----------------------|-----------------------------------|--------------------------|-------------------------------|-----------------------------|-------------------------|--------------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|-----------------------|------------------------------|-----------------------|----------------------------|-----------------------------|--------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|-------------------------|-----------------------------|-------------------------|---------------------------|--------------------------|-----------------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-------------------------------|-------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------|------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------|---------------------------|--------------------------|-----------------------|---------------------|--------------------------------|-------------------------------|--------------------------|----------------------|------------------------|-------------------------|------------------------------------|---------------------------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------|------------------------------|------------------------------|--------------------------|---------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-------------------------|-------------------------------|---------------------------|------------------------|----------------------------|-------------------------|--------------------------|---------------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------------|------------------------------|--------------------------|----------------------------------|-------------------------|-----------------------------|-----------------------------------|---------------------------|---|------------------------|----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|--------------------------|--------------------------------|---------------------------|-------------------------|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|-----------------------------|----------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|---------------------------|-------------------------|----------------------------|-----------------------|---------------------------|----------------------------|------------------------------------|----------------------------|-----------------------|------------------------------|------------------------|------------------------------|---------------------------------|-------------------------|-----------------------|-------------------------------|-------------------------------|---------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------------------|----------------------|------------------------|-------------------------------|

1532 (8-15)

# harczterek földképei.

(50 kr. egy-egy földkép.)

Heckenast Gusztáv kiadásában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) a következők megjelent földképek ajánlatnak megszerzésül azoknak, kik a gyaníthatólag harc-színhelyéről szemlélő ismerethöz jutni akarnak.

- |   |   |
|---|---|
| Európa földképe.                                | Tirol- és Steierország és Illyria.                          |
| Lombardia és Venecze.                           | Cseh- és Morvaország s az ausztriai Sziléczia.              |
| Olaszország és Dalmácia.                        | Bajor és Württemberg királyságok és a Badeni nagyhercegség. |
| (Német szövetség)(Közép-Európa).                |   |
| Poroszország és a hozzá kapcsolott tartományok. |   |
| Ausztriai birodalom.                            |   |

(Az egyes térképek magassága 17 1/2 hüvelyk, szélessége 24 hüv.)

Figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy ezek az egyedüli kimerítő kiállítású magyar nyelven térképek.

Ára egy-egy térképnek 50 kr. Ha legalább 4 térkép rendeltetik meg egyszerre, a szállítás fagógyön, bérmentve történik. — A pénzek beküldése bérmentve kéretik. 1666 (10-12)

## Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágakövet, gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, asványokat vesz és cseréli a legmagasb áron. 1609 (8-8)

Régiségek és természetiek irodája,

Dorottya-utca 11-ik sz. a. Pesten, a Lloydnak átellenében,

hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötőkötől a legolcsóbb áron, ugyszintén egy nagy raktár asványok, lepkek, bogarak, madárbőrök, tojások, s üvegszemek is található.

Titkos 1686 (7-12)

## betegségeket

még makacs és üdült bajokat is úgy kóródában, mint magán gyakorlati folytán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult a mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gátlottatnak, győkelesen, biztosan és gyorsan gyógyít Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. sz. Madetz-házban, 1-ső emelet, délután 7-9-ig, délután 1-4 óráig

Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógyaszerek is megküldetnek.

## „A Teszéri-Demédy“

viszauzési pörben

az érdelemes ítélet a tekintetes királyi tábla által immár kimondva levén; folkretnek a pörben fölperesint szereplő t családtagok, hogy azallat, míg a főmért. hetszem. tábla ítéle, a most élőknek leszármazását kimutatni, s pörben megállapított genealogiabeli őssokk összekötni, s mind azt alulirothoz bérmentesen megküldeni mellőztassanak. — Kelt Pesten, július 8-án 1866.

NAGY DÁNIEL m. k.

mint a fölperesi családok ügyvédje 1720 (8-8) (országút 43. sz.)

## Helyiség-változtatás miatt

a bálmalásig olcsó árért eladandó legfőbb 1. évi aug. 15-ig egy egészben újonan felzáralt négyjártu mű-főzmalom; működési képességéről napontint meggyőződés szerzethető. A közelebbi megtudható: nagy diófa-utca 2-dik sz. a. Pesten. 1719 (6-6)

Heckenast Gusztáv kiadásában Pesten (egyetem-utca 4. sz. a.) megjelentek s minden hazai könyvkereskedésben (Pesten Pfeifer Nándor és Budán Nagel Bernát urak könyvkereskedésében) kaphatók a következő hadtudományi művek:

Kiss Károly (kapitány s a magy. tud. akad. tagja) Hadi műszótár magyar-németül és német-magyarul 8-rét (128 lap), füze 80 kr.

Asbóth Lajos emlékiratai az 1848 és 1849-iki magyarországi hadjáratból. Második kiadás. Két kötet (288; 159 lap, 8-rét), füze 3 ft.

Asbóth Lajos. A hadvezér és a hadtudomány alapelvei az ujjb-kori hadjáratok történetével felvilágosítva. Két kötet. Nagy 8-rét (670 lap), füze 5 ft.

E mű megjelenését a napi sajtó közhangulat örömmel és elismeréssel üdvözölte nemcsak mert oly téren mozog tartalmával, mely nálunk ez ideig gyéren volt művelve, de főkép azon kitűnő szakavatottság és kimértő alaposág miatt is, mely tartalmának minden sorából, mint fényugár az olvasónak szemébe csillag, s mely e művet az e nemt legjelesebb külföldi munkák sorába emeli.

Schiller Frigyes. A harminczéves háboru története. Ford. Torkos István. Füze 2 ft., díszkötésben 3 ft.

Midőn a nagy német író e művét a magyar olvasóközönség kezeibe nyujtom, már csak azért is kedves szolgálatot vélek tenni, hogy az olvasónak, a ki őt költői műveiről már ismeri, alkalmat szolgáltatok arra, hogy vele e téren is megismerkedjék.

I. Napoleon császár élete. A leghitelesb kutfók után. Harmadik kiadás. 8-rét (504 lap). Ára füze 2 ft., díszesen kötve, aranyvágással 3 ft.

A legújabbkor legnagyobb s az egész világtörténet egyik legnagyobb férfiak, Első Napoleon császár életének, leghitelesebb kutfók utáni leírását viszi itt a t. olvasóközönség. A mű más a harmadik kiadását érte meg, mely körülmény megzavarhatlanul bizonyítja tartalmának részrejelhetőségét, alaposágát, kimerítő bősége, s egyáltalán jelleme mellett. A mű tárgyánál fogva oly nagyérdéku, a mitől föllesleges ajánlót tenni, s csak az előadás hitelességéről s mindent tárgyalás bő kiterjedéséről tartjuk megjegyzendőnek, hogy az valamint a külföldön, ugy hazánkban, illetékes helyeken egyaránt kitűnőnek s kifogástalannak lett elismerve. 1698 (6-12)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és kapható:

Az egész világ földképeinek gyűjteménye! (az egyes térképek magassága 17 1/4 hüv., szélessége 24 hüv.) ezen czim alatt:

# MAGYAR KÉZI ATLASZ,

mely

## 26 nagy földképen egész földünk

egyes részeit ábrázolja az államok jelen területi viszonyai szerint.

### A földképek következők:

- |                                     |   |
|-------------------------------------|---|
| 1. A föld két féltékeje.            | 14. Ausztriai birodalom.  |
| 2. Európa.                          | 15. Ausztriai főhercegség.  |
| 3. Spanyolország és Portugallia.    | 16. Tirolia és Stájerország.                                      |
| 4. Franciaország.                   | 17. Cseh- és Morvaország.   |
| 5. Svájcorság (Helvécia).           | 18. Magyarország, Erdély, Galiczia.                               |
| 6. Nagybritannia.                   | 19. és 20. Az európai és ázsiai orosz birodalom és Lengyelország. |
| 7. Svéd- és Norvégország.           | 21. Török- és Görögország.  |
| 8. Belgium és Hollandia.            | 22. Ázsia.  |
| 9. Lombard-Verona.                  | 23. Afrika.   |
| 10. Olaszország.                    | 24. Északamerika.   |
| 11. Német szövetség (Közép-Európa). | 25. Délamerika.   |
| 12. Bajorország és Württemberg.     | 26. Ausztrália.   |
| 13. Poroszország.                   |   |

Hunfalvy János felügyelete mellett kiadja Heckenast Gusztáv.

A huszonhat földképből álló teljes kézi atlasznak ára 12 forint; egyes földképek 50 kr-ával egyenkint is adhatók.

E munka valóságos mindennapi szük-ségű volt, miután hazamintézetünk ehhez hasonlót még mindekkor nem mutatott fel. Mind a hírlapírók, köztük a legelőkelőbb földrajzok és államokban előforduló események olvasásánál, így földképeket, mint az iskolai tananyagot, az ifjúság, melynek az a földrajz tanulmányozásánál elkerülhetetlen, kénytelen volt eddig vagy az ily nagyobb alakú, de idegen nyelvű, vagy pedig ennél sokkal kisebb mérvű földképekkel megelégedni. E könyv kiadói hivataltól a magyar közönség iránti elmuhasztathatatlanságát ismertető a legjobban ismert erők megszerezésével, a „Kézi atlasz”-t, tekintetbe véve az államok jelen kerületi viszonyait, a lehető legteljesebb rajz szerint, színezve kiadta, magyar nyelvű hiányát.

E gyűjteményt bátran odaajánljuk a külföld legjelesebb műintézetéből kikerült földképek mellé, s éppen azért nemcsak mint hazait, hanem mint olyat, a mely mind csúsz, mind pontosságra nézve bármelyikkel is kiadja a versenyt, bátran ajánljuk a magyar közönség figyelmébe.

Konck Sándor. Az ausztriai birodalom, jelesen a magyar korona országainak statisztikai kézikönyve. (670 lap, nagy 8-rét) 5 ft.

Fuchs, Friedrich. Die Central-Karpathen mit den nächsten Voralpen. Handbuch für Gebirgsreisende. Nebst einer Karte. (230 S. 8.) Geh. 2 ft. 50 kr.

Hornjányzky, Viktor. Geschichte des österreichischen Kaiserstaates. Dritte Auflage in einem Bande. Mit einem Titelbild von Josef A. x m a n n, stämmliche Regenten des österreichischen Kaiserhauses darstellend. 3 chromol. Tabellen und 4 Stammtafeln in Fol. (295, 336 S. gr. 8.) Geh. 2 ft.

Minden a kiadó-hivatalnál legalább 2 ft. értékig történt megrendelés bérmentve szállíttatik.

## Előfizetési felhívás

a mindkét nembeli és minden felekezettől

### ifjúság számára való

# MAGYAR GYERMEKBARÁT

czimű folyóiratra.

## 12 füzet, 786 hasáb, 200—250 kép.

Egész évre 2 ft.

### ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

1. A „Magyar gyermekbarát” mindenkor július hónap veszi kezdetét, azon hónap t. l., melyben az iskolagyermek a tanvizsgálat után bekövetkező szünidőt élvezi, és szorgalmas tanulása által hasznos ajándékot érdemel.
2. A „Magyar gyermekbarát” évfolyama 12 havi füzetből áll, melyekből minden hónap végével egy-egy füzet két nagy nyomtatott íven, 64 hasábban, képekkel ellátva s borítékba fűzve jelenik meg.
3. Az előfizetési ár az egész évfolyamra, vagyis 12 füzetre csak 2 ft. — Az egyes havi füzetek postán bérmentesen küldetnek szét.
4. Tíz előfizetési példányra gyűjtőknek egy tiszteletpéldányt szolgálnak.
5. A címeknek, melyek alatt a füzetek szétküldendők, pontos feljegyzését, valamint
6. Az előfizetési pénzek bérmentesen beküldését kérjük.

A „Magyar Gyermekebarát” első évfolyama 12 füzetből teljes példányokban kapható és az alulírt kiadó-hivatalnál megrendelhető.

A „Magyar Gyermekebarát” kiadó-hivatala (Pesten, egyetem-utca 4-ik szám.)

Cs. k. osztrák szabad, első amerikai és angolországi szabadalmazott

## ANATHERIN-SZÁJVIZ POPP J. G.

gyakorló fogorvostól.

Beesben, Stadt, Bognergasse 2. szám.

Ára egy üvegen 1 ft. 40 kr. Pakolásért 20 kr.

Ezen jóles készítmény 15 évi fennállása óta még Európán túl is terjedést és hírt szerzett magának. Ennek használata különösen jónak bizonyult mindennemű fogfájás ellen, száj gyenge részeinek minden betegségei ellen, a fogak mozgása, könnyen vérző beteges ny. odvasság és scorbüt ellen. Feloldja a nyálát, mi által a fogakoni kákézés el lesz távolítva, üdítőleg és az izletre javítólag hat a szájban, és elhárítja a száj kellemetlen szagát, mely mesterséges vagy odvas fogak, étel vagy dohányzás által származik. Miután ezen szájviz a fogakra és szájrészekre semmi tekintetben elyongítólag vagy marólag nem hat, a szájnak mint tisztító szer a legkitűnőbb szolgálatokat teszi. s annak minden részét tökéletes egészségben és épségben egész a késő korig megtartja. — Bizonyítványokban nagy tekintetű orvosi egyéniségek részéről ennek árthatatlansága és jelesége elismertetik, és használata számos jöhrü orvosok általreendeltetik is.

Fogón az odvas fogak olmozására, ára 2 ft. 10 kr.

Anatherin-fogpasta, ára 1 ft. 22 kr.

Növényi fogpor, ára 63 krajczár.

Kaphatók Pesten: TÖRÖK J. gyógyszerész úrnál, király-utca 8. sz. Vértessy Sándor illatszerárúrnál, Unschuld Ede úrnál vaczi-utczában, Molnár Janos úrnál, Lueff M. illatszerárúrnál, Thalmayer A. és társa, Hoffmann K., Balitzky Sándor úrnál. Budán: Grünberg adv. gyógyszerész úrnál, és Rath gyógyszerész úrnál, Tában, külvárosban. 1726 (2-12)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent, és minden könyvrusnál kapható:

# MAGYARORSZÁG FŐVÁROSA.

## Budapest leírása, képekkel.

írta CASSIUS.

Negyedrét (60 lap). Számos fametszetű képpel 60 kr.

A város tartalma: Tájékoz Budapestről. Pest áttekintése. A városliget. Buda áttekintése. Budapest története. Statisztikai adatok. Tüdőválok. Végző. A képek jegyzéke: Lánchíd. Felső dunaparti új házor. A pesti alsó dunapart. A pesti alsó duna kőpart. Egyetemeli főegyháza. Reformatus templom. A nemzeti múzeum. Megyeház. Pesti Lipótegyház. Redoute-épület. Kereskedelmi testület épülete. Gázvilágítási épület. József-árvaház. A képviselőház. A lovarda. Vendéglő a városligetben. Hermina-kápolna. D. Fischhof győgyintézet. Állatkert. Budai alagút. A király várpalota. Budavár. Mátyás temploma Budán. Ráczfürdő Budán. Báró Eötvös nyárilaka. A kápolna és vidéke a Széchenyi hegyen. Lánchíd. Kapuczinusok zárdája. A szent Anna temploma. Erzsébet-forrás és fürdő Budán. Budai császármalom és Lukácsfürdő. Az ó-budai hajógyár. A városház Budán. Gancz vasöntője Budán. 1704 (3-6)

## Marhabetegségek s marhavész ellen,

mely a forró nyári időben a szarvasmarha, sertés s a lovak közt a legnagyobb mértékben dühög, mint kitűnő s biztos óvser az ugynevezett korneuburgi marhapor

használatik; engedélyezve a magas cs. kir. ausztriai, kir. porosz, s kir. szász országok kormányai által, kitüntetve a londoni, párisi, müncheni s bécsi érmeikkel s ő felsége az angol királyné s ő felsége a porosz király udvari istállóiban sikeres használata által megpróbálva.

Valódi minőségben kapható: PESTEN Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz., Thalmayer A. és társa, Halbauer testvérek, Glatz J., Rakodczay A. — Budán: az udvari gyógyszerárban. Aradon: Probst F. J., Tones és Freiberger. — Abony: Lukács A. — Brassóban: Heszheimmer és társa, Gyertyánfy és fia. — N.-Becs-kerek: Nedelkovits. — Debreczenben: Birjók J., Csanak J. — Deftán: Braumüller. — Déva: Lengye. — D.-Kölgvár: Nádhar P. — Eperjesen: Zsembery J. — Eszéken: Deszáchy J. — Esztergomban: Bierbrauer G. J. — Egerben: Tschögl J. — Gyöngyösön: Kozsánovich. — Kassán: Novelly A. — Kolozsvárt: Wolf. — Komáromban: Belloni A., Ziegler és fia. — Kőszeg: Bründl J. — Mohácsón: Kögl, Altmann. — Nagyváradon: Janky A. — Nagy-Kaniszan: Feszelhofer és Rosenberg. — Nyiregyháza: Reich és Pawlavits. — Pancsován: Rauschan és fia és Graf. — Paks: Florián J. — Pozsonyban: Scherz F., Hackenberger testv., Waritsch, Kovács J. — Rozsnyón: Pösch J. — Sopronban: Pachhofer L. — Müller P., Mezey A. — Szekesfehervárt: Legmann A. L., Kovács P. — Szegeden: Aigner. — Selmeczen: Dimák, Zelenka. — Szepesvárallyan: Pest J. B. — Szolnokon: Scheffitsk István. — Sziszekcen: Dietrich A. — Temesvárt: Maxer és Sailer A., Babusnik. — Trencsénben: Kulka és Weisz. — Vácson: Bodendorfer. — Varadon: Halter F. és Koterba. — Veszpremben: Lang J. és Tuszkau M. — Verőcze: Bész J. K. — Zeliz: Steyrer A. 1612 (3-6)

Biztos és gyors kiirtása

## patkányok s egereknek,

egy os. kir. kizár. szab. patkány- s egérpusztító szer által gyertya-formában.

Egy darab ára 50 kr. a 6.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál, király-utca 7-ik sz. a., továbbá: N.-Becs-kerek: Nedelkovits. — Csakortonyán: Káráz A. — Eperjesen: Zsembery J. — Jassenovára: Dudovits J. — Keszthelyen: Wütsch F. — Kolozsvárt: Wolf J. — Pozsonyban: Scherz Fülöp. — Sopronban: Pachhofer. — Soborsin: Franke A. — Varadon: Halter D. F. — Verőczén: Bész J. K. úrnál. 1644 (11-17)



Pest, julius 29-én 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Háromszor- vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurban: Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelik Alajos. — Bélyek-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyszer hasábozott petit sor ára, vagy annak helye egysegeri ígatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurban: Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelik Alajos. — Bélyek-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

### Osztrovszky József.

Vannak emberek, kiket egy egész nemzet vall büszkén magáénak, míg másokat csak egy városra utal a rendeltetés; de szerezenek bár a hivatottak a nemzettest legkisebb része körül is érdemeket, szolgálattal tettek az egész nemzetnek, mely csak részeinek épségében lehet erős.

Ezt tartja szem előtt a „Vas. Ujság” is, midőn egyes városok és vidékek érdemes embereit a legszelebb körökben megismertetni törekszik, kiknek díszes sorában, hogy mily helyet foglal el Szeged egyik derék fia, megmondja e rövid életrajz.

met képeztek. E ziláltság a Kazinczy-nyelvmozgalomig nem hogy apadó-félben lett volna, sőt növekedett. Ekkor azonban kitűnt a tősgyökeres magyar elem erősebb olvasztó-képessége s az idegen elemek kezdének beolvadni.

Másrészt a megye, mely nem is tarthatá székhelyét e nyárspolgárok s ugynevezett „szabad parasztok” fészében, örökös versengésben s feszült viszonyban élt a nagy várossal.

Politikailag a város a kommunális és szószólói rendszer alapján, a legegyszerűs-

melynek megvalának sánczai, de azokon belül hiányzott az egység, hiányzott az alkotmányos életre megkívántató közszellem. Minthogy Osztrovszkyban a polgári elem életrevalóságának egyik képviselője volt személyesítve: bebizonyítandó, hogy ez is túl tud emelkedni a szatösság szük körén, ő is szorgalmasan kezdé látogatni a megyei gyűléseket. Majd nemokára Kossuth „Pesti Hírlap”-jának lón rendes levelezője s nemcsak a városi, de a megyei dolgokat is szabatosan kezdé boncolgatni. Első törekvése volt, kevés kartársai segítségével a város és megye embereit egymáshoz közel hozni, a nemesi és polgári elemeket rokonítani, s az idő igen kedvezett ebbeli törekvéseinek.



OSZTROVSZKY JÓZSEF.

Osztrovszky József született Szegeden, 1818-ban, jan. 12-én. A gimnáziumi tanulmányokat szülővárosában, a jogot Pozsonyban végezte s az 1839—40-diki országgyűlések idejében Somogyi, akkori pozsonymegyei aljegyző oldalánál jurátuskodott. Kortársai közül többen emlékezhetnek a 22 éves, deli, szegedi ifjura, ki egyenes lelkével, nyílt szívével, könnyű és még sem felületes modorával nem egy jó barátot szerzett magának.

A mint 1840-ben az ügyvédi szigorlatot letette, szülővárosába, az ódon, zilált városba sietett, magával hozván az országgyűlési ifjúság között lábra kapott társadalmi, testvérsülési s az ezeken alapuló politikai eszméket.

Szükségesnek tartjuk itt, Szeged előbbi társadalmi helyzetére rövid pillantást vetni.

E nagy magyar város ós időktől kétfelé szakított helyzetében, Alsó- és Felsővárosra oszlott; a közébeekelt Palánk (a mostani belváros) nagy ideig a törökök fészke volt, a vár volt e fészek magva. Palánkon belől, a vár külkerületén, görög és sokác lakók telepedtek le. A törökök elta-

karodtával porosz- és bajorországi iparosok ékelték be magukat a központba. Az alsóváros földmívelő, a felsőváros halász, hajós, csikász lakóival s a belváros iparosok- és kereskedőkkel álló idegen települöivel, mind meg annyiféle támaszkodó, zilált ele-

mbib kormányzattal és szerkezettel birt. Nemesak az idegen elemek, de az őslakók is némi konzervatív színezettel bírtak. Nehány nemesi kuria és a gimnázium az ő latin-magyarságukkal képviselték az országos elemekkel való összeköttetést; azontul a város egy kis elkülönített tartomány volt,

rost. Osztrovszky volt lelke e gyülekezetteknek, irányadó szerepe itt kezdődött szerényen megindulni.

E közben Osztrovszky ügyvédkedni kezdett s csakhamar keresetté lón. 1846-ban megnősült s 1848-ban az ifjú ügyvéd a város első tanácsnokává választott. Majd

rost. Osztrovszky volt lelke e gyülekezetteknek, irányadó szerepe itt kezdődött szerényen megindulni.

E közben Osztrovszky ügyvédkedni kezdett s csakhamar keresetté lón. 1846-ban megnősült s 1848-ban az ifjú ügyvéd a város első tanácsnokává választott. Majd